

Selecta in Ezechielem

ΕΚ ΤΩΝ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ

13.768 ΚΕΦ. Α΄.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει, ἐν τῷ τε τάρτῳ μηνί, πέμπτη τοῦ μηνός, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ· καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοί. Ὁ Ἰεζεκιήλ τύπον φέρει τοῦ Χριστοῦ κατὰ πολλὰ, καὶ ἄρξη θεωρεῖν τοῦτο ἐν τοῖς προοιμίοις τῆς προφητείας. Ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει, τετάρτῳ μηνί, 13.769 πέμπτη τοῦ μηνός, κάγῳ, φησὶν, ἤμην ἐν μέσῳ αἰχμαλωσίας ἐπὶ ποταμοῦ Χοβάρ· καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοί. Ταῦτα καὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ γέγραπται, ὅτε ἦν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ταύτῃ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου, ὅτε Ἰησοῦς ἦν ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ὅτε ἠνοίχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί. Τὰ δὲ τριάκοντα ἔτη τὰ ἐν τῇ προφητεία κατὰ τὸ αἰσθητὸν ἐστὶν ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τοῦ προφήτου· τῆς δὲ αἰχμαλωσίας ἀφ' οὗ κατήλθον πέμπτον ἔτος. Ἀλλὰ μὲν κατὰ τὴν προσηγορίαν καὶ σύμβολον ἔχει τοῦ Χριστοῦ Ἰεζεκιήλ, ὃς ἐρμηνεύεται κράτος Θεοῦ. Καὶ τὸ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰς ἀναγωγὴν τοῦ χρηματίσαντος υἱοῦ ἀνθρώπου. Ἐγὼ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας. Ὁ μὲν νοῦς ἐστὶν ὃν ἔχει τὸ ῥητόν· αὐτὸ δὲ ψιλῶς οὐ· οἶον εἰ φησὶν· Ἐγὼ, ὁ μηδὲν αἰχμαλωσίας ἔχων, ἐν μέσῳ αἰχμαλωσίας ἤμην δι' οἰκονομίαν. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ αἰχμαλωτισθεὶς ἦν ἐν τῷ τόπῳ τῶν αἰχμαλώτων, ἀλλὰ λυτρώσεως αὐτῶν χάριν· ὡς καὶ ὁ προφήτης οὐ δι' ἁμαρτίας ἦν ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας, ἀλλ' ἰατρείας. Καὶ εἶδον ὀράσεις Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὴν ἀόρατον καὶ νοητὴν φύσιν ἐν τῇ ὀρατῇ καὶ αἰσθητῇ φύσει ἐζωγράφησεν, ἵν' οἱ ὑπὸ αἴσθησιν γυμνασθῶσιν ἐν αὐτῇ εἰς θεωρίαν τῆς νοητῆς. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰεζεκιήλ. Λόγος ὁ ἐν ἀρχῇ, Θεοῦ Λόγος. Ἐγὼ εἶπον· Θεοὶ ἐστε καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες. Τὸ Πνεῦμα λέγει θεοὺς πρὸς οὓς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, ὁ Θεὸς Λόγος· οὗτος γὰρ θεοποιός ἐστι. Ἐν γῇ Χαλδαίων. Χαλδαῖος ἐρμηνεύεται πᾶς πόνος. Οὗτοι δὲ εἰσὶν ἀστρολόγοι τὴν εἰμαρμένην λέγοντες, καὶ ὅλως τοῖς αἰσθητοῖς προσηλωμένοι, καὶ ἐν αὐτοῖς διαπονούμενοι, θεοποιοῦντες αὐτά· Γῆ ἐστὶ Χαλδαίων ὁ τόπος καὶ ἡ ἔξις ἡ χειρίστη. Ναὶ μὴν καὶ τῶν ἐν ἀσεβείᾳ ὑπερηφανῶν ἔχουσι σύμβολον οἱ Χαλδαῖοι. Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαῖρον. Πνεῦμα ἐξαῖρόν ἐστιν ὁ Θεός· πνεῦμα γὰρ ὁ Θεός, ἐξαῖρον δὲ τὴν κακίαν. Καὶ νεφέλη μεγάλη. Αὐτὴ ἡ νεφέλη ἡ δικαιοσύνη, τὸ ἀγαθὸν τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ διῆκον εἰς ἡμᾶς, ἀφ' οὗ φωτιζόμεθα τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας. Καὶ φέγγος γὰρ καὶ κύκλω αὐτοῦ. Ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου. Ἡμεῖς ὁμοίωμα τῶν τεσσάρων ζώων ἐσμέν. Ζήτηί δὲ τίνα τὰ τρία. Ὁ ἡνίοχος τῶν τεσσάρων τούτων ζώων οὐχ ὅλος ἦν πῦρ, ἀλλ' ἀπὸ ὀσφύος ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ ἀπὸ ὀσφύος καὶ ἕως ἄνω ἠλεκτρον. Οὐ γὰρ μόνον κολαστήρια ἔχει ὁ λόγος, ἀλλ' ἔχει καὶ δι' ὧν ἀναπαύει. Κολάζει δὲ διὰ τῶν κάτω δυνάμεων. Οὐ γὰρ εἶδε πῦρ περὶ τὴν κεφαλὴν, οὐδὲ ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὰ ἄνω ἡνίοχος πῦρ ἦν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὰ κάτω πῦρ ἦν, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι οἱ ἐν γεννήσει τυγχάνοντες, οὗτοι δέονται πυρός· ὀσφύς γὰρ γεννήσεως σύμβολον. Οὐ μόνον δὲ τοὺς ὑπὸ γέννησιν ἐδήλωσε τὸ, ἀπὸ 13.772 ὀσφύος ἕως κάτω, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ὄντας κάτω καὶ τῇ ὕλῃ προσπαθοῦντας. Γένεσις γὰρ καὶ φθορὰ ἐν τῇ ὕλῃ ἐστί. Ἥλεκτρον δὲ ἐστὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου χύμα, ὡς τῶν τιμιωτάτων τούτων τῆς ὕλης συμβόλων ὄντων τῶν τιμίων καὶ ἄνω ταγματῶν τῶν ἀγίων δυνάμεων. ΚΕΦ. Β΄. Υἱὲ ἀνθρώπου, στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου. Ὅσον ἐφ' οἷς μεμνήμεθα συνεχέστατα μὲν καὶ δι' ὅλης τῆς προφητείας τὸ, Υἱὲ ἀνθρώπου, λέγεται πρὸς τὸν Ἰεζεκιήλ, σπανιώτερα δὲ πρὸς τὸν Δανιήλ, ὧν ἕκαστος ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τύπος ὧν τοῦ πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους ἡμᾶς

ἐξεληλυθότος Ἰησοῦ τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ. Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἢ πτοηθῶσιν. Ὅμοιον τούτῳ τῷ διστακτικῷ ἐστὶ τὸ ἐν τῷ Ἱερεμιά· Ἴσως ἀκούσονται, καὶ μετανοήσονται. Ἔλεγον δὲ καὶ κεῖνα διηγούμενοι, ὅτι ταῦτα ὑπὲρ προτροπῆς λέγονται τῶν ἀκούοντων, ἵνα μὴ δοκῶσι, προκατειλημμένων ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως τῶν ὑφ' ἡμῶν χειρῶν ἢ κρειττόνων, μὴ δυνατὸν εἶναι τὸ ἐναντίον τῶν προεγνωσμένων γενέσθαι, ἀκούοντες τῶν λεγομένων. Οὕτω γὰρ ἐπίσης ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ ἀκούειν, καὶ τὸ μὴ ἀκούειν, ὡσεὶ καὶ μὴ προεγνώκει ὁ Θεὸς οὔτε ἐλάττονος γενομένου ἐφ' ἡμῖν διὰ τὸ προεγνω κέναι αὐτὸν, οὔτε πλείονος, εἰ μὴ προεγνώκει. Τοῦ αὐτοῦ. Ἀσφαλέστερον ἂν λέγοιτο ἀντὶ τοῦ πτοηθῶσι, κοπάσουσι. Τέτακται δὲ τὸ, πτοηθῶσιν ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ἀπὸ λογίων θεῶν κινουμένων καὶ ὀδυνόντων ἐκ τοῦ πτοεῖσθαι ἐν τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐπὶ τὸ φοβηθῆναι τὸν Θεόν. Καὶ ἄλλο γε ἠγητέον ἐν ταῦθα σημαίνεσθαι ἀπὸ τοῦ πτοηθῶσι παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λεγόμενον ὑπὸ τῆς πτοίας ὀριζομένων αὐτὴν ἀνθρώπου ψυχῆς πάθος. Καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὴς βιβλίου. Οἱ θεῖοι λόγοι, διὰ τὸ ἐκ μέρους εἶναι καὶ ἐλάχιστοι συγκρίσει τοῦ ὅλου λόγου καὶ τῆς πάσης σοφίας, οὐ βιβλίον, ἀλλὰ τις κεφαλὴς βιβλίου εἴρηται. Καὶ ἐν Ψαλμοῖς δὲ τό· Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τὸ ὅμοιον δηλοῖ. Οὐκέτι δὲ κεφαλὴς βιβλίου λέγεται τὸ ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τὸν θρόνον, ἀλλὰ βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν. Πλήν· Οὐδεὶς ἠδύνατο, φησὶν ὁ Ἰωάννης, οὔτε ἐν τῷ οὐρανῷ, οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοιξάει τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, οὔτε βλέπειν αὐτὸ, εἰ μὴ μόνον ὁ νικῆσας λέων ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ. Καὶ ἄλλην δὲ κεφαλίδα βιβλίου γεγραμμένην εὐρήσεις ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τὸν Ἰωάννην κατεσθίοντα· πλεῖον γὰρ κεφαλίδος οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἢ ἀνθρώπεια φύσις. Καὶ ἐγγράπτο ἐν αὐτῇ θρῆνος καὶ μέλος. Μέλος μὲν τοῖς ἁγίοις, θρῆνος δὲ τοῖς οὐκ ἀπεγνωσμένοις τῶν ἡμαρτηκόντων· οὐαὶ δὲ τοῖς κολασθησομένοις. 13.773 ΚΕΦ. Γ'. Καὶ ἐψώμισέ με τὴν κεφαλίδα. Ἐντεῦθεν μάλιστα δηλον, ὅτι πλεῖον τῆς κεφαλίδος οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἢ ἀνθρωπίνη φύσις, καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ ψωμιζομένη. Ὁ μέντοιγε ἐσθίων ταύτην τὴν κεφαλίδα, ἀνειλούσης αὐτὴν τῆς ἐκτεταμένης χειρὸς πρὸς τὸν ἐσθίοντα, φάγεται αὐτήν· ἵνα διὰ τῆς ἀνειλήσεως τῆς κεφαλίδος ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν αὐτῇ ἀντιλάβηται, καὶ, μασσησάμενος τὴν κεφαλίδα καὶ τὴν ἀνειλήσιν αὐτῆς πάντα λάβῃ εἰς τὴν νοστήν αὐτοῦ κοιλίαν τὰ ἐγγεγραμμένα οὐ μόνον ἔμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ ὀπισθεν. Νομίζω δὲ διὰ μὲν τῶν ἔμπροσθεν τῆς κεφαλίδος δηλοῦσθαι τὰ προηγούμενα τῶν δογμάτων, καὶ τὰ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ τὰ περὶ τῶν ἀπαγγελιῶν, καὶ ἀπαξαπλῶς τὰ περὶ τῶν μακαρίων καὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ζῆν αὐτῶν· διὰ δὲ τῶν ὀπισθεν τὰ περὶ τῶν κολαζομένων καὶ τοῦ τρόπου τῆς κολάσεως αὐτῶν καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων ἐν τῇ κτίσει τοῖς προηγουμένως γεγενημένοις. Καὶ δηλοῦται τὰ μὲν προηγούμενα καὶ τὰ ἔμπροσθεν διὰ τοῦ μέλους, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τοῦ θρήνου καὶ τοῦ οὐαί. Τοὺς μὲν οὖν ἐν ἁμαρτήμασι γενομένους καὶ πάντη ἀποπεσόντας τῶν τῆς σωτηρίας δογμάτων θρηνεῖσθαι ὑπολαμβάνω· τὸ δὲ μέλος ἀπαγγέλλεσθαι τοῖς μακαρίοις· τὸ δὲ, οὐαί, τοῖς τέλει ἀποπεσοῦσι τοῦ μακαρισμοῦ. Δύναται καὶ οὕτως γεύεσθαι καὶ ὁ ἐν γνώσει τοῦ ζῶντος ἄρτου τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβεβηκότος γεγευμένος, ὅποτε θρηνηθεὶς ἄξιός γενέσθαι τοῦ μακαρισμοῦ. Καὶ ὁ μὲν οὖν Θεοδοτίων ἀκολούθως τοῖς Ἐβραίοις δομήκοντα ἐξέδωκεν· ὁ δὲ Σύμμαχος οὐ πάνυ ἀπαδόντως, θρήνους καὶ κατάλεγμα, καὶ μέλος πενθικόν· ὁ δὲ Ἀκύλας, γεγραμμένον, φησὶν, ἦν ἐπ' αὐτοῦ κτίσις καὶ ἀντίβλησις· καὶ ἔσται. Καὶ τάχα διὰ τούτου δηλοῦται κατ' αὐτὸν, ὅτι περὶ τῆς κτίσεως καὶ οἰονεὶ μερίδος ἐκάστου ἐγγράπτο. Δηλον δὲ, ὅτι τὰ ἐπαγγελίας ἀγαθὰ ἃ καὶ ἐκβήσεται, σημαίνεται διὰ τοῦ ἔσται. Οὐ πρὸς τὸν λαὸν βαθύχειλον. Εἰ γὰρ μὴ ἦσαν ἐξ ἐπιπολῆς ἔχοντες τοὺς λόγους αὐτῶν, ἀλλ' ἢ καρδία αὐτῶν διὰ τὸ βάθος τῶν νοημάτων στόμα ἦν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἂν σὺ εἰσεληλύθεις πρὸς τὸν οἶκον

τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλ' οὐδὲ βαρύγλωσσοί εἰσι· βάρος γὰρ καὶ κομψόν τι οὐκ ἔχει στίβος ἢ γλῶσσα αὐτῶν, ἦτοι ὁ λόγος· εἰσὶ δὲ κουφόγλωσσοι· ὅθεν ἀναγκαῖόν σε βαδίσαι πρὸς αὐτοὺς ὑποκάτω βαίνοντας τῆς ἕξεώς σου. Ἐν ἐπαίνῳ οὖν εἴρηται ὁ βαθύχειλος καὶ ὁ βαρύγλωσσος. Εἴρηται δὲ ταῦτα. Καὶ ὄρα εἰ περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἔθνων, οἳ ἕτεροί εἰσι τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, ταῦτα προφητεύεται, ὧν οὐκ ἂν ἤκουσε διὰ τὸ ἔτε ρόγλωσσον αὐτῶν ὁ Ἑβραῖος προφήτης. Βαθεῖς δὲ χεῖλεσιν οἱ αὐτοὶ δύνανται λέγεσθαι διὰ τὸ μὴ ἐξ ἐπιπολῆς τὰ θεῖα καταλαμβάνειν γράμματα, ἀλλὰ πιστεύειν εἰς τὰ βάθη τοῦ νόμου. Καὶ τοῖς ὡσί σου ἄκουε. Ὅτε γὰρ ἅγιος ἐπιβουλεύεται ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων ἐνεργειῶν διωκόμενος, χρήζει τοῦ Κυρίου διακόπτοντος τοὺς διώκοντας ἀπὸ τῶν διωκομένων, καὶ οἶονεὶ ὀπισθοφυλακοῦντος. Τοῦ του δὲ σύμβολον καὶ τὰ ἐν τῇ Ἐξόδῳ οὕτως ἔχοντα· Ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος ὁ προπορευόμενος τῆς παρ 13.776 ἐμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὀπισθεν, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ τοῦτο δὲ πρόσχημα περὶ τοῦ κατόπισθεν ἠκούσθαι τὴν φωνὴν, εἰ δύναται ἢ μὲν περὶ τῶν ἤδη παρεληλυθότων γνώσις δηλοῦσθαι ἐκ τοῦ ἀκούεσθαι φωνὴν κατόπισθεν· εἰ δὲ τις χάριτος θείας τύχοι πρὸς τὸ θεωρῆσαι καὶ τὰ περὶ τῶν μελλόντων ἐπιμελῶς, οὗτος ἂν οἶονεὶ ἀκούσῃ φωνῆς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ὅπερ ζητήσεις εἴπου εἴρηται. Εὐλογημένη ἢ δόξα Κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Τόπον Θεοῦ νοητέον πάντας τοὺς χωροῦντας δύναμιν Θεοῦ· πλὴν κυρίως τόπος ἂν εἴη ὁ Σωτὴρ καὶ Κύριος, ὡς περ ἂν καὶ αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος τόπος ὁ Πατήρ. Καὶ τοῦτόν γε τὸν τρόπον νενοήκαμεν καὶ τὸ ἐν τῷ Μιχαῖα οὕτως ἔχον· Διότι ἰδοὺ Κύριος ἐκ πορεύεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ καταβήσεται, καὶ ἐπιβήσεται ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς. Οἴμαι γὰρ διὰ τούτων προφητεύεσθαι τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν κάθοδον, ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ κατεληλυθότος ἀπὸ τῆς σὺν τῷ Πατρὶ προηγουμένης καταστάσεως αὐτοῦ. Δύναται μέντοιγε τόπος καλεῖσθαι Θεοῦ τὸ λεγόμενον παρὰ Παύλῳ φῶς ἀπρόσιτον ἐν τῷ· Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον. Τί δὲ τοῦτό ἐστιν; Ἡ βαθυτάτη γνώσις τοῦ Θεοῦ, ἣ οὐχ οἷόν τε προσελθεῖν τινα, οὐδὲ χωρῆσαι τὴν κατάληψιν αὐτῆς. Σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Ἐπειδὴ περ βαρέως φέρεσθαι μέλλει τόπος Σκοπὸν ἔδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ἐχρῆν ἡμᾶς διδαχθῆναι πῶς γέγονεν ὁ προφήτης σκοπὸς, ἵνα, ἐπειδὴν τινες ἐκ τοῦ μὴ τετηρηκέναι τὰ γεγραμμένα ἐπιπηδῶσι τῷ ὀνόματι τοῦ σκοποῦ, δυσωπήσωμεν αὐτοὺς ἐξ ὅλης τῆς λέξεως, παραδεικνύντες πῶς γίνεται σκοπὸς καὶ δέδοται τοῖς ἀληθῶς υἱοῖς Ἰσραήλ. Γίνεται τοίνυν οὕτως σκοπὸς, ἐπὶ πρὸς τοῖς προειρημένοις γίνεται ἐπὶ τινα χεῖρ Κυρίου· καὶ οὐχ ἀπλῶς χεῖρ Κυρίου, ἀλλ' αὐτὴ κραταιά. Τάχα γὰρ οὐκ ἐπὶ πάντας, οὐς γίνεται χεῖρ Κυρίου, γίνεται κραταιά χεῖρ Κυρίου, τῷ μηδὲ παραπλησίους ἀλλήλοις εἶναι τοὺς ἀξιουμένους χειρὸς Κυρίου. Δεῖ δὲ τὸν εἰσελθόντα εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μὴ ταπεινὸν εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ τὰ παραπλήσια πάσχοντα τοῖς αἰχμαλωτισθεῖσιν, ἀλλὰ τινα διηρημένον καὶ μετέωρον, καὶ ὡς ἀπὸ ὕψους κατασκοποῦντα τὰ ἰδιώματα ἐνὸς ἐκάστου τῶν πεπονηθότων τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ παρὰ τοῖς ρεύμασι τοῦ ποταμοῦ τῆς αἰχμαλωσίας κατοικούντων καὶ τοῖς ἀστάτοις αὐτῶν πράγμασι. Ἀριθμὸν δὲ δεῖσαι ποιῆσαι ἡμερῶν σαββάτου ἀναστρεφόμενον, ἵνα ἐπιμελῶς ἴδῃ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Καὶ οὕτως ἀκούσει· Σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. Οὐκ ἀνομίας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁδῶν ἐμνημόνευσε, τὴν ἀνομίαν φήσας, ἐπὶ τῇ ἀσεβείᾳ καὶ τῇ τῶν εἰδώλων θεραπείᾳ· τὰ δὲ ὁδοὺς ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν εἰς τὸν πλησίον. Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον. Πρῶτον μὲν, ὡς δυνατοῦ ὄντος τοῦ δικαίου μεταπεσεῖν, ταῦτα εἴρηται· δεύτερον δὲ, ὅτι καὶ δεῖ τούτῳ διαστελλομένου αὐτῷ 13.777 σκοποῦ· καὶ τρίτον ἐπὶ μὲν τοῦ ἀνόμου ἀπλῶς εἴρηται τόπος Ὁ ἄνομος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. Βάσανος τέτακται ἐπ' αὐτοῦ· Δώσω γὰρ, φησὶ, τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου. Ἐπειδὴ οὐκ ἐδύναντο ἐστηκότος αὐτοῦ ἀκούειν οἱ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ, διὰ τοῦτο

ἐκαθέσθη ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ὅτε δὲ αὐτὸς μέλλει βλέπειν τὴν δόξαν Κυρίου, ἀνίσταται καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ πεδῖον, συλλαμβανομένου μόνου τοῦ πλάτους τοῦ πεδίου τῆ ὄψει τῆς δόξης Κυρίου, ἣν ἔμελλεν ὄραν ὁ προφήτης. Εἴσελθε, καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου. Ἐπεὶ οὐχ οἶόν τέ ἐστι διακεῖσθαι προσδιατρίβοντα ἐξεληλυθέναι καὶ ἐστηκέναι τὸν ἔτι ὄντα ἐν τῷ σώματι· καλεῖ γὰρ ἡ σωματικὴ χρεια πρὸς τὸ καὶ μετὰ τὰς θείας θεωρίας πάλιν εἰσελθεῖν εἰς τὸ σῶμα καὶ οἰονεῖ τὰ τοῦ κεκλεισμένου πάσχειν· διὰ τοῦτο λέγεται μετὰ τὸ ἔωρακέναι αὐτὸν ἐστηκυῖαν τὴν δόξαν, καὶ μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐστηρίχθαι ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, τὸ, Εἴσελθε, ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου. Ἴδου δίδονται ἐπὶ σὲ δεσμοί. Καὶ τίνες ἂν ἄλλοι εἶεν οἱ δεδομένοι ἐπὶ τὸν προφήτην δεσμοί ἢ αἱ σωματικαὶ ἀνάγκαι, ἐν αἷς εἰσιν οἱ δεσμεύοντες ἡμᾶς· ὡς μὴ δύνασθαι πάντῃ ἐκφυγεῖν αὐτὰς καὶ ἐξελεῖν ἀπ' αὐτῶν; Διὰ ταύτας συνδεῖται ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀπὸ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀρύγγα· ὥστε μὴ τὸν περὶ τῶν πλειόνων λόγον καὶ μυστικώτατον ἐν ἡμῖν εἶναι μετὰ δίδοναι τοῖς παραπικραίνουσι τὸ Θεῖον καὶ μὴ χωροῦσι λόγους ἐλεγκτικούς. Πλὴν παρατηρητέον, ὅτι ἔνθα πλειονὰ ἐστὶ τὰ ἀμαρτήματα, κελεύεται ὁ προφήτης μηδὲ ἐλέγχειν ἔτι διὰ τοῦ· Καὶ οὐκ ἔση αὐτοῖς εἰς ἄνδρα ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί· οὔτε δὲ αἰεὶ κελεύεται σιωπᾶν καὶ μὴ ἐλέγχειν, ἀλλ' ἐν καιρῷ καὶ τοῦτο ποιεῖν διὰ τὸ εἰρησθαι· Καὶ ἐν τῷ λαλεῖν με πρὸς σὲ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Κύριος· Καὶ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω. ΚΕΦ. Δ'. Λάβε σεαυτῷ πλίνθον. Οἶμαι τὴν λαμβανομένην πλίνθον ἕκαστον εἶναι τῶν πρὸ τοῦ πεπιστευκέναι, πλίνθω τὴν διάνοιαν ἐοικότων. Τοῦ αὐτοῦ. Πλίνθον ἐνταῦθα νομίζω λέγεσθαι τὴν τοῦ ἀπαιδεύτου καὶ ἀνοήτου ψυχὴν, ἐν ἣ διαγράφεται ὑπὸ τοῦ προφήτου καὶ τοῦ δυναμένου διδάσκειν τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ κρείττονα παραδεικνύουσι, πόλις Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μυστήρια, καὶ ὁ λόγος τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐμπολιτευσαμένων αὐτῇ. Περιοχὴ δὲ τῆς πόλεως ἂν εἴη δόγματα ὄχι ροῦντα τοὺς λόγους τοὺς περὶ αὐτὴν· προμαχῶνες δὲ αἱ κατασκευαστικαὶ ἀποδείξεις. Τάχα δὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ λογικὴ θεωρία, ἥς ἐν γνώσει δεῖ εἶναι τὸν ἀκαταμάχητον, σημαίνεται ἐκ τοῦ· Καὶ περιβαλεῖς ἐν αὐτῇ χάρακα· ἡ δὲ ἀγγελικὴ φρουρὰ ἐκ τοῦ· Καὶ δώσεις ἐν αὐτῇ παρεμβολάς· αἱ δὲ βελοστάσεις αἱ κύκλω τῆς Ἱερουσαλήμ, οἱ ἀποκρουόμενοι λόγ. 13.780 γοὶ τοὺς ἐναντίους λόγους εἰσὶ. Ἐπεὶ δὲ καὶ δυνατόν ἐστι καὶ ἀμαρτεῖν μετὰ τῶσαυτα, τάχα οἱ ἀπτόμενοι τοῦ ἡμαρτηκότος λόγοι καὶ κολάζοντες αὐτὸν σιδηροῦν λέγονται τήγανον, ὡσπερ τις κατὰ τὸν προφήτην ἐστὶ τοῖχος σιδηροῦς διὰ τὸ μὴ μεταπίπτειν ἀπὸ τῆς καλλίστης ἔξεως. Τὸ δὲ, Ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, τουτέστι συντενεῖς τὸ διορατικὸν τῆς ψυχῆς σου ἐπὶ τὴν πόλιν εἰς τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς πλίνθου, ἢ τῆς πόλεως ἔσται συγκλεισμός. Συγκλείσεις γὰρ αὐτὴν, ἐντυπῶν αὐτὴν καὶ ἐγκαθ' εἰργνύων τῆ ψυχῆ τοῦ ἀκροατοῦ σῶμα περικειμένου. Τοῦτο δὲ πᾶν σημεῖόν τι ἔγκειται τοῖς ἐν γενέσει εὐφρέσει καὶ καλουμένοις υἱοῖς Ἰσραὴλ. Τάχα δὲ καὶ ἐν τοῖς διδαχθεῖσι μὲν τὰ τῆς θεοσεβείας, μὴ βιοῦσι δὲ ἀξίως τῶν ἀγίων μαθημάτων, λόγος ἐστὶν ἢ ἐπὶ τῆς πλίνθου διαγεγραμμένη πόλις Ἱερουσαλήμ περιεχομένη καὶ συνεχομένη ὑπὸ πολεμίων, προμαχῶνας ἐχόντων καὶ χαρακούντων αὐτὴν, τὰς τε παρεμβολὰς αὐτῶν ἐπιστησάντων αὐτῇ καὶ μυρίας ὄσας βελοστάσεις, ἵνα αὐτὴν τιτρώσκωσι. Καὶ διὰ τοῦτο τήγανον σιδηροῦν τίθεται ὡς τοῖχος σιδηροῦς, τῷ μὴ εἶναι τὸν προφήτην τοιοῦτον, ὁποῖοί εἰσιν ἐκεῖνοι ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς περιεχομένης πόλεως. Παρεσκευάσται δὲ τὸ τοῦ προφήτου πρόσωπον ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πλίνθω πόλιν οὖσαν ἐν συγκλεισμῷ συγκεκλεισμένην ὑπὸ τῆς ἀποδείξεως τῶν προφητικῶν λόγων. Καὶ τοῦτο πᾶν σημεῖόν ἐστι καὶ αὐτὸ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἵνα μὴ τοιοῦτοι γίνωνται. Καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον. Εἰκὸς τὰς κολάσεις εἶναι τήγανον σιδηροῦν· ἢ καὶ κατὰ τὴν ἴστορίαν, ὅτι ἀπετηγάνισε τοὺς υἱοὺς τῆς βασιλείας ὁ βάρβαρος. Καὶ λήψη τὰς

ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσραήλ. Καὶ τίς ἔλαβε τὰς ἀδικίας τῶν υἱῶν Ἰσραήλ οὐσας δύο τὸν ἀριθμὸν, τὴν τε εἰς Θεὸν καὶ τὴν εἰς τὰ λογικὰ, διὰ τῆς οἰκείας κοιμήσεως, ἢ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν; Ἐχρῆν δὲ ὑπὲρ τῶν πλείονα ἡμαρτηκότων πλείονα αὐτὸν κοιμᾶσθαι χρόνον, οὐκ ἐπὶ τὸ δεξιὸν καὶ κρεῖττον, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐλάττονα παραπεπτωκότων ἐπὶ τὸ δεξιὸν πλευρὸν ἐλάττονα χρόνον· τοῦτο ἐνδεικνυμένου τοῦ λόγου, ὡς πλείον ἔπαθεν ὁ Σωτὴρ ὑπὲρ τῶν πλείονος χρῆζόντων τῆς θεραπείας. Καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ πυρούς. Ἐάν τις ζητῇ πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὕτως ἀκάθαρ τον ἄρτον ἐσθίει ἐν τοῖς ἔθνεσι, νοησάτω αὐτὸν ἐσθίοντα ἃ παρατιθέασιν αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι· καὶ ὄψονται τίνα τρόπον καθαρὸν αὐτῷ ἄρτον οὐδεὶς δύναται παρατιθέναι. Ἔστηκε γὰρ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούει, καὶ ἐάν τις ἀνοίγῃ αὐτῷ, εἰσέρχεται πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνεῖ μετ' αὐτοῦ· οὐκ οἶμαι δὲ, ὅτι καθαρὰ, ἀλλὰ τὸν ἐν βολβίτοις βοῶν γινόμενον κόπρον γινόμενον ἄρτον. Ἡμεῖς δὲ, ἐὰν ὕστερόν ποτε δεῖ πνῶμεν μετ' αὐτοῦ, καθαρὰ ἀπ' αὐτοῦ, ἀνθ' ὧν οὐ πάνυ ἀκάθαρτα παρεθήκαμεν, ἀποληψόμεθα. Δεδο μένοι δὲ εἰσιν ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου δεσμοὶ εἰς ἐλθόντα ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν οἱ ὑλικοὶ 13.781 καὶ σωματικοί. Ὅτε γὰρ παρ' ἡμῖν γίνεται συμπάσχω ἡμῖν, καὶ συνδέεται ἡμῖν, καὶ σὺν ἡμῖν ἐστὶν ἐν τῇ φυγῇ τοῦ βίου τούτου, συμπεινῶν ἡμῖν καὶ συνδιψῶν, καὶ συνεσθίων καθαρὸν ἐσθίουσιν ἄρτον, καὶ συμπίνει τὸ ὕδωρ, πλὴν ἐν σταθμῷ καὶ μέτρῳ. Οὐ γὰρ ἐπιμεριεῖται ἐνταῦθα τυγχάνουσι τὸ πρὸς ἀξίαν. Ὅσον μὲν οὖν ἐχρῆν ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν ἐν βολβίτοις τῆς κόπρου ἀνθρωπίνης ἐσθίειν τὸν τοιοῦτον ἄρτον· ὅσον δὲ ἔστι τεθαρρήκοτι εἰπεῖν· Ἡ ψυχὴ μου οὐ μεμιάσθη, καὶ θηράματα οὐ βέβρωκα, καὶ τὰ λοιπὰ· συγχωρούμεθα τὸ τοιοῦτον, καὶ γηΐνοις μὲν καὶ κοπρώδεσσι τισὶν ἀναμέμικται ἡμῶν ἢ τροφή, οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτον καὶ εἰς ὑπερβολὴν ἀκαθάρτοις καὶ δυσώδεσιν. Οὐκ οἶδα δὲ ὅποια τῆς ψυχῆς τροφαὶ πυρὸς ἀνλέγοιντο, καὶ αἱ ποδαπαὶ κριθῆ, καὶ τίνες κύαμοι, καὶ αἱ λοιπαί. Εἰς ὄστράκι νον δὲ ἐμβάλλονται ἄγγοι, εἰς τὸ ληφθὲν καὶ πλασθὲν ἀπὸ τῆς γῆς σῶμα. Ἐσθίειν δὲ κ' σίκλους κελεύεται. Οὐκ ἐχρῆν γὰρ τὸν οὕτως ἀκάθαρτον βρωθησόμενον ἄρτον ἐν ἀγίῳ παραλαμβάνεσθαι ἀριθμῷ, ὁποῖός ἐστιν ὁ τῆς δεκάδος, καὶ ἑβδομάδος, ἢ τριακάδος, ὀγδοάδος, ἢ τίνος τῶν ὁμοίων ἀριθμῶν· ἀλλ' ἐν ἀριθμῷ δὲ τοῦ Κυρίου, ὃς διὰ τὴν δυάδα καὶ σχίσιν περιέχειν ἅκα θάρτων ἐστὶ συγγενής· ὡς δῆλόν ἐστιν ἐκ τῶν ἐν τῇ κιβωτῷ γινομένων ζώων ἀκαθάρτων καὶ τῶν ἀποστελλομένων τῷ Ἡσαΐ παρὰ τοῦ Ἰακώβ. Τὰ γὰρ πλεῖστα αὐτῶν τῷ κ' ἀριθμῷ ἀναπέμπεται πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ ἕξ ἀριθμὸς εἰς τὸ μέτρον τοῦ ποτοῦ παραλαμβάνεται, καὶ ἀπὸ ἕξ ἀριθμοῦ ὁ ἄρτος γίνεται πυρὸς καὶ κριθῆς, καὶ κυάμου καὶ τῶν λοιπῶν· ἐπεὶ περ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς οὗτος πάθους σύμβολον καὶ κακώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς ἕκτης ἡμέρας πεπονθότος, καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει Ἰωάννου τοῦ ὀνόματος τοῦ θηρίου τὸν χξ' ἔχοντος ἀριθμὸν. Οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ τίνα τῶν ἀντιγράφων ἔχειν ρ' καὶ ν' ἡμέρας· καὶ ἄλλα' καὶ ρ' ἡμέρας· καὶ τὰ πλείονα δὲ' καὶ ρ' ἡμέρας. Ἀλλ' ἐπισκεψάμενοι τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις, εὕρομεν τ' εἶναι καὶ' ἡμέρας. Ταῦτα δὲ πάντα γίνεται τὰ προειρημένα, ἵνα ἐντακῆ ἕκαστος ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ τῶν ἠδίκηκότων, καὶ τῷ ἄδικος εἶναι ἀποθάνῃ. Ἴδου δέδωκά σοι βόλβιτα βοῶν. Οὐκοῦν αἰνίττε ταῖς τι μυστικὸν περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αἰχμαλωτισθείσης ὁ προφήτης, οὐ δυνάμενος τροφήν πάντη ἅκα θαρσίας ἀπηλλαγμένην λαμβάνειν. Ἴδου ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου. Διὰ τοῦτο ὑγιῆς καὶ ἀσύντριπτος ἄρτος οὐχ εὐρίσκειται, οὐδὲ στήριγμά ἐστὶν ἄρτου τοῖς ἐν αἰχμαλωσίᾳ νηπίοις, οἷς καὶ διακλᾶσθαι δεῖ τὸν ἄρτον. ΚΕΦ. Ε'. Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Ἐπέτρεπεν, ὅπου μὲν τὸ κρῖμα, μὴ λέγειν· Ἔσται κρῖμα ἐν μέσῳ, ἀλλὰ, Ποιήσω κρῖμα ἐν μέσῳ σου· καὶ διὰ τὸ μεμιασμένον αὐτοὺς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ, λέγεται τὸ, Καγὼ ἀπόσωμαί σε· ὅπου δὲ πατέρες υἱοὺς ἤσθιον, Οὐχὶ ποιήσω, ἵν' οἱ πατέρες φάγωσι τέκνα ἢ τέκνα τοὺς 13.784 πατέρας· ἐπεὶ οὐκ ἦν ἁμάρτημα τῶν πατέρων τὸ ἐσθίεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν τοὺς υἱοὺς.

Ἄλλ' οὐδὲ οἰκείον Θεῷ τὸ ταῦτα ἐνεργῆσαι. Οὕτω γὰρ καὶ ὁ τῶν Ἑβραίων διδάσκαλος ἐξηγήσατο τό· Τοὺς δοξάζον τὰς με δοξάσω, οἱ δὲ ἐξουθενούντες με ἄτιμα σθήσονται, ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν κείμενον. Ἐχρῆν γὰρ Θεοῦ μὲν ἔργον εἶναι τὸ δοξάζειν, οὐκέτι δὲ ἐνέργειαν, ἀλλὰ παρακόλουθα τὸν ἄτιμάζοντα Θεὸν ἄτιμάζεσθαι. Ταῦτα οὖν παρατηρητέον καὶ ἐπὶ τῶν εὐλογιῶν καὶ καταρῶν τῶν ἐν Λευϊτικῷ καὶ Δευτερο νομίῳ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων τῶν προφητικῶν. Τί τοίνυν ἐστὶ τὸ, Διὰ τοῦτο φάγονται πατέρες τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται πατέρας; Ὅσον μὲν οὖν κατὰ κοινήν τινα καὶ ἀπλουστέραν ἐκδοχὴν ἔστι τοῦτο ἰδεῖν ἐν ταῖς ἀκαταστατούσαις καὶ στασιαζούσαις πονηρευομένων ἐκκλησίαις. Πολλάκις γὰρ οἱ διδάξαντες καὶ ἐν Χριστῷ γεγεννηκέναι τοὺς παρ' αὐτῶν ἀκούσαντας τοῦ θεοῦ νόμου νομισθέντες, ἐπιβουλεύοντες ὑπὸ τῶν διδαχθέντων, οἷον ἐσθίονται ὑπὸ τῶν υἱῶν πατέρες. Εἰ δὲ αὐτοὶ πλεονεκτοῖεν καὶ ἄδι κοῖεν τοὺς προσαχθέντας δι' αὐτῶν τῷ θεῷ λόγῳ, πατέρες εἰσὶν ἐσθίοντες τοὺς υἱοὺς. Ὅτι δὲ κεῖται τὸ ἐσθίειν τὰς σάρκας τινὸς ἐπὶ τοσαύτης ἀκαταστασίας καὶ στάσεως, ἔστι μαθεῖν ἐκ τοῦ κ' ψαλμοῦ· Διὰ τὸ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου· καὶ ἐκ τοῦ Ἰωβ λέγοντος· Εἰ δὲ καὶ εἶπον αἱ θεράπαιναί μου· Τίς ἂν δοίῃ ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ φαγεῖν, λιμοῦ χρηστοῦ ὄντος; Τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ αἰτιωμένῳ τοὺς στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους ἐν τισὶν Ἐκκλησίαις· Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνυτε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. Τοῦτο δὲ τὸ δάκνυειν καὶ κατεσθίειν, ὡς γίνεσθαι τὸ, Πατέρες φάγονται τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται πατέρας, οὐχ ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ, ἀκολουθεῖ δὲ τοῖς τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ ἀπωθουμένοις καὶ ἐν τοῖς νομίμοις αὐτοῦ μὴ πορευομένοις. Καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυμὸς μου. Τοῦτο δηλοῖ, ὅτι πέρας ἔξει ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ ὁμοίως τῇ συντελείᾳ τοῦ κόσμου. Τοῦ αὐτοῦ. Θυμὸς Θεοῦ ἐστὶν ἐλεγμὸς, ὀργὴ δὲ παιδεία. Πᾶς δὲ ὁ ἐλέγχων καὶ παιδεύων πατὴρ δεῖ κνυταί. Τοῦ αὐτοῦ. Κρεῖττον παιδεύεσθαι ἐν τῇ ἀκοῇ τῆς θλίψεως καὶ μὴ αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς παιδείας πειραθῆναι· τινὲς γὰρ παιδεύονται τῷ λόγῳ τῆς κολάσεως, ἕτεροι δὲ αὐτῇ τῇ κολάσει. ΚΕΦ. ἴ. Στήριζον τὸ πρόσωπόν σου. Τοὺς εἶναι δοκοῦντας καὶ μείζονας παρὰ τοὺς λοιπούς, ἦτοι κατὰ τὴν τοῦ ἄρχεῖν ἐξουσίαν ἢ κατὰ τὸ περὶ γνώσιν καὶ σοφίαν διατρίβειν ἐθέλειν, ὄρη νομίζω λέγεσθαι τοῦ Ἰσραὴλ καὶ βουνούς. Τὴν ἐπίφασιν οὖν τοῦ προφητικοῦ λόγου πρόσωπον ὀνομαζομένην καὶ τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ δεήσει στηριχθῆναι ἐπὶ ταῦτα τὰ ὄρη, ἴν' ἢ προφητεία καὶ ἐπὶ ταῦτα λεχθῆ. Καὶ παρατηρητέον γε, ὅτι 13.785 τὰ μὲν λεγόμενα ἀπαγγέλλεται τοῖς ὄρεσι, προφητεῦται δὲ οὐ περὶ τῶν ὀρέων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν βουνῶν καὶ τῶν ναπῶν καὶ φαράγγων· ταῦτα γὰρ οἱ βουνοὶ καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ νάπαι, τὸν στηριγμὸν μὴ χωροῦντα τοῦ προφητικοῦ προσώπου, οὐδὲ δέξασθαι τὰ λεγόμενα οἷά τε ἦν. Ἀπαγγέλλεται δὲ ταῦτα τοῖς ὄρεσιν, ὅτε ἤκουον, ἀξίοις οὔσι τοῦ τὰ ἐπιπερό μενα παθεῖν οὐ πάντως ἵνα πάθωσιν αὐτά· δυνατόν γὰρ τοὺς ἀκούοντας, ἐπικειμένων τινῶν χαλεπῶν, μεταβαλόντας μηκέτι περιπεσεῖν τούτοις οἷς ἤκουσαν, ὡσπερ καὶ περὶ Νινευιτῶν γεγένηται. Καὶ ἐν τῷ Ἱερεμιά δὲ, Πέραν λαλήσω, φησὶν, ἐπὶ ἔθνη καὶ βασιλέας τοῦ ἐξᾶραι καὶ ἀφανίσει αὐτούς. Καὶ ἐὰν μετανοήσωσι, κἀγὼ μετανοήσω περὶ πάντων ὧν λελάληκα περὶ τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Διὰ τοῦτο δὲ πρὸς τὰ ὄρη μόνον λέγεται, ὅτι χωρητικὰ εἰσι τοῦ περὶ πάντων λόγου· οὐδὲ γὰρ ἂν παρὰ τὰ ὄρη συνεῖεν τοῦ βουλήματος τῶν λεγομένων. Ἄμα δὲ παραθετέον τὸ ῥητὸν τοῖς ἀδιακρίτως διαλεγόμενοις πᾶσι καὶ τοῖς τυχοῦσι καὶ περὶ τῶν μειζόνων τοῖς ἀπλουστέροις καὶ ἀκεραιοτάτοις ἀνακοινομένοις· καὶ λεκτέον αὐτοῖς, ὅτι ὡσπερ ὁ προφήτης τὰ περὶ ὀρέων καὶ βουνῶν καὶ ναπῶν καὶ φαράγγων μόνους τοῖς ὄρεσι κελεύεται λέγειν, τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς διακόνοις τοῦ λόγου συμβουλεύεται ποιεῖν. Ἦγοῦμαι δὲ τοὺς μὲν πρὸς γνώσιν ὑγιῆ πεφυκότας τὰ ὄρη εἶναι· τοὺς δὲ ὀλίγον τι παρὰ τοὺς ἄλλους διαβαίνειν τῇ γνώσει δυναμέ νους λέγεσθαι βουνούς· τοὺς δὲ

ψιλὸν τὸ πρακτέον ἐζηλωκότας λέγεσθαι νάπας· τοὺς δὲ πάντων ταπεινοτέρους τὰς ψυχὰς ὀνομάζεσθαι φάραγγας. Καὶ ἐξαρτῆ τὰ τεμένη ὑμῶν. Πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις τὰ τῆς γνώσεως ἐξετάζειν καὶ βιοῦν κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἢ ὀλίγον τι ὡς πρὸς τὴν γνώσιν διαβαίνειν δυναμένοις μόνον, ἢ πλέον τοῦ πρακτικοῦ μηδὲν ζητοῦσι καὶ ἀρκουμένοις τῷ τῆς εἰσαγωγῆς λόγῳ καὶ ἔργοις βραχέσι φησὶν ὁ λόγος τό· Ἴδου ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαίαν, καὶ ἐξολοθρευθήσεται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν, ἅτε ἐν τοῖς τοιοῦτοις δυναμένου εὐρίσκεσθαι τύφον καὶ φιλοδοξίαν καὶ οἰήσιν τινα. Καλὸν δὲ τὸ ἐξολοθρευθῆναι καὶ ἀφανισθῆναι φυσίωσιν καὶ οἰήσιν, ἅπερ ἐστὶ τὰ ὑψηλά. Αὐτὴ δὲ ἡ λογικὴ ῥομφαία, ὅσα παρὰ τὸν λόγον οἰκοδομοῦμεν τὰ θυσιαστήρια οἰόμενοι δεῖν τῷ Θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν, συντρίβει αὐτὰ, καὶ τὰ ἰδρύματα ἃ νομίζομεν κατασκευάζειν τῷ θεῷ λόγῳ· ἅπερ τεμένη νῦν ὀνομάζει ὁ θεῖος λόγος. Καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς ἐκπορνεύουσι. Προσεφάρμοστέον τούτῳ τό· Ὅς ἂν ἐμβλέψῃ γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ τὸ ἐν τῷ Δαυὶδ κείμενον περὶ τῶν παρανόμων πρεσβυτέρων ἐπὶ Σωσάννης· Οἱ δὲ παράνομοι ἐκέλευσαν ἀνακαλυφθῆναι αὐτὴν (ἦν γὰρ κατακεκαλυμμένη), ὅπως ἐμπλησθῶσι τοῦ κάλλους αὐτῆς. Καὶ τοῖς νοητοῖς δὲ ὀφθαλμοῖς πορνεύει ὁ ἀποστάς τοῦ ἔνορχον τῷ κάλλει τοῦ τῆς ἀληθείας λόγου. 13.788 Οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα. Οἶομαι τὸ μὴ μάτην συμβαίνειν τὰ ἐπιμεριζόμενα τοῖς ἀξίοις συστατικὰ νῦν λεγόμενα κακὰ, τοῦτ' εἶναι τό· Οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα αὐτοῖς ἅπαντα ταῦτα. Ἄνυεται γὰρ τι ἀπὸ τοῦ τάδε γίνεσθαι ὠφελουμένων τῶν πασχόντων αὐτὰ καὶ ἐπιστρεφόντων. Ἐὰν δὲ καὶ μετὰ τὰς κολάσεις ἐπιμένωσι τινες τῇ ἀμαρτίᾳ, φησὶ διὰ Ἱερεμίου ὁ προφητικὸς λόγος· Μάτην ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν· παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε. Εἰκὸς γὰρ κάκεῖ τὰ πατασσόμενα τέκνα τὰ ἔργα εἶναι τῆς κακίας, γεννήματα ὄντα τῆς μοχθηρᾶς ψυχῆς, ὧν ἔσθ' ὅτε λυομένων καὶ πατασσομένων, οὐχ ἦττον μένει ἡ κακία· πολλάκις γὰρ, τῶν ἔργων ἐμποδιζομένων, καὶ ἡ κακία ὑπεκλύεται. Κρότησον τῇ χειρὶ καὶ ψόφησον τῷ ποδί. Ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει κελεύεται ὁ προφήτης διὰ τὸ πλῆθος τῶν βδελυγμάτων τοῦ λαοῦ σχετλιάσαι οὐ μόνον τῇ φωνῇ, ἀλλὰ καὶ τῇ ποιᾷ καταστάσει τοῦ σώματος, ἵνα αἱ μὲν χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐκπλήξει τῇ ἐπὶ τὰ πολλὰ ἀμαρτήματα κροτήσωσιν· ὁ δὲ ποὺς σφοδρότερον τύψῃ τὸ ἔδαφος ὡς ἦχον ἀποτελεσθῆναι. Τὸ δὲ, Καὶ εἶπον, Εὐγε, παραφράζων ὁ Σύμμαχος πεποίηκεν· Ἐπένθησα καὶ ἐσχετλίασα. Καὶ ἡμᾶς οὖν δεήσει μιμουμένους τὸν προφήτην καὶ σχετλιάζειν ἀγανακτοῦντας ἐπὶ τοῖς ἀμαρτανόμενοις, καὶ ἀφοσιοῦσθαι ὡς οὐδαμοῦ εὐδοκοῦντας τοῖς γινομένοις παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. Τάχα δὲ καὶ κροτοῦμεν τῇ χειρὶ μὴ συμπράττοντες τοῖς ἀμαρτάνουσι· φοφεῖν δὲ λεγόμεθα τῷ ποδί, μὴ συμπορευόμενοι αὐτοῖς· καὶ λέγομεν σχετλιάζοντες τὸ Εὐγε, οὐδενὶ βδελύγματι λόγῳ ἢ ἔργῳ συγκατατιθέμενοι. ΚΕΦ. Ζ' Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τῇ γῆ Ἰσραὴλ. Ἠγοῦμαι, ἐπεὶπερ ἡ προφητεία τῇ γῆ τοῦ Ἰσραὴλ λέγεται ἢ περὶ τοῦ ἡκοντος πέρατος, ὅτι αἱ πτέρυγες τῆς γῆς οἱ διορατικώτατοί εἰσι καὶ μετεωροπόροι παρὰ πάντας τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ αὐτοὶ διὰ τὸ σῶμα λεχθῆσόμενοι ἂν εἶέν πως ἐκ τῆς γῆς· καὶ εἴη ἂν ὁ Ἰσραὴλ αἱ πτέρυγες τῆς γῆς καὶ οἱ κατὰ τὸν θεῖον νόμον βιοῦν δεδιδασμένοι· ἀπὸ τούτων γὰρ τῶν πτερύγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν, καθὼς φησὶν Ἡσαΐας· Κύριε, ἀπὸ τῶν πτερύγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν· τῶν, ἴν' οὕτως εἶπω, ἀπτέρων τῆς γῆς τέρατα λέγειν οὐκ ἐπισταμένων· πῶς γὰρ οὐ πτέρυγες τῆς γῆς οἱ πεφυκότες πτεροφυεῖν ὡς ἀετοί; Τέσσαρες δὲ πτέρυγες λέγονται τὰ γενικὰ τέσσαρα γένη, εἰς ἃ διαιρεῖται, πρῶτον μὲν καὶ πάντων ὑπέρχων ὁ οἶκος Ἀαρῶν, ἐξῆς δὲ τούτῳ ὁ οἶκος Λευὶ· καὶ τρίτον ὁ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὡς ἕτεροι παρὰ τούτους οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον. Οἶκος γὰρ Ἰσραὴλ ἠλπισεν ἐπὶ Κύριον· βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστίν. Ἐν ἄλλῳ δὲ ψαλμῷ παρὰ τούτους ὀνομάζεται οἶκος Λευὶ· καὶ εἰσὶν οἱ μὲν οἶκος Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς, οἱ δὲ οἶκος Λευὶ, ὡς ἂν

εἴποι τις, οἱ ὑπὸ 13.789 τοὺς ἱερεῖς νεωκόροι· οἱ δὲ οἶκος Ἰσραὴλ οἱ ἀπὸ τῶν ἰβ' φυλῶν· οἱ δὲ φοβούμενοι τὸν Κύριον οἱ ἀλλότριοι τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ σπέρματος καὶ προσκείμενοι τῷ Κυρίῳ καὶ προσήλυτοι. Καὶ ἀποστελῶ ἐγὼ ἐπὶ σέ. Παρατηρητέον τοῦτο παραδόξως πεφρασμένον εἰς παράστασιν ἀπορρήτου καὶ θειοτάτου νοήματος. Ἐν ταῖς ὁδοῖς σου, φησὶ, ταῖς κολαζομέναις ἐκδικήσω σε. Ἀδικούμενοι γὰρ οἱ ἁμαρτάνοντες οὐκ ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἢ ὑπὸ ἑαυτῶν ἠδίκηθησαν. Καὶ οὐκ ἄλλοι καθ' ὑπόθεσιν ὄντες τῶν ἠδικημένων κολάζονται οἱ ἀδικήσαντες, ἀλλ' εἰσὶν οἱ αὐτοὶ ἐκδικούμενοι καὶ κολαζόμενοι. Ἐκδικῶν τοίνυν τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν διὰ τὴν κακίαν ἠδικημένους ὁ Θεὸς, κολάζει αὐτοὺς καθὸ ἠδίκηκασι. Καὶ διὰ τῆς κολάσεως μὲν ἐξαφανίζονται οἱ ἠδικηκότες, καταλείπονται δὲ οἱ ἠδικημένοι οὐδαμῶς ἔτι ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τοὺς ἠδικηκότες· οὐ γὰρ ἔτι ἔχουσι τὴν ἠδικηκυῖαν αὐτοὺς κακίαν καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς. Πρόσχετος δὲ καὶ τῷ· Δὴ σὺ ἐπὶ σέ πάντα τὰ βδελύγματα σου· οὐ γὰρ τινὰ μὲν δίδωσι, τινὰ δὲ οὐ δίδωσιν, ἀλλὰ πάντα ἐξαφανίζει καὶ εἰ δεῖ οὕτως εἰπεῖν, καὶ εὐεργετῶν καὶ χαριζόμενος τοῖς τὰ βδελύγματα πεποηκόσιν ὁ Θεὸς, δίδωσιν ἐπ' αὐτοῖς πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὡς ἔστι μαθεῖν καὶ ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἀμὼς οὕτω γεγραμμένων· Πλὴν ὑμᾶς ἔγνω ἕκαστος τῶν φυλῶν τῆς γῆς· διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς πάσας τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν· οἶονεὶ γὰρ κάκει τοιοῦτόν ἐστι τὸ λεγόμενον· Ἐπειδήπερ παρὰ πάντας τοὺς ἐπὶ γῆς ὑμᾶς ἔγνω ὡς ἐμοὺς ἐπιλεξάμενος, ὅπερ ἀκόλουθόν ἐστι τῷ, Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς ὡς ἐμοὺς (καὶ οὐκ ἔγνω ἐγὼ εὐεργετῶ) πάσας τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. Καὶ ὡς ὁ καλὸς γε ἰατρός, φησὶ τό· Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ σέ, οὐδ' οὐ μὴ ἐλεήσω. Ὡς γὰρ ὁ φειδόμενος τῶν μείζονος τομῆς καὶ καυτηρίου δεομένων ἰατρός καὶ ἐλεῶν αὐτοὺς δεομένους μείζονων βασάνων καὶ πόνων, ἐλλιπεστέραν προσάγει θεραπείαν· οὕτως ἂν ἐποίησεν ὁ λέγων· Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ σέ, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω· εἴπερ ὡς ἑταῖρος ἐκίδητο καὶ ἐλεεῖ. Τὴν ὁδὸν οὖν ἐκάστου ἐπ' αὐτὸν δώσει, καὶ τὰ βδελύγματα τοῦ βδελυκτὰ ἡμαρτηκότες ἐν μέσῳ τοῦ ἡμαρτηκότες ἔσται οἶονεὶ κατανοούμενα καὶ βλεπόμενα καὶ καταγινωσκόμενα, ἵνα μετὰ ταῦτα γινώσκουσιν οὗτοι περὶ ὧν ὁ λόγος, διότι Κύριος Κύριος, καὶ πῶς ἔστι Κύριος· καὶ ἐν τῷ Ὡσηε δέ φησιν· Ἐκδικήσω τὸν Ἰακώβ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἀνταποδώσω αὐτῷ· τὸ ὅμοιον κάκει ἐν τῷ ἐκδικήσω δηλῶν ὁ λόγος. Κακία μία, κακία ἰδοῦ πάρεστι. Κακίαν μίαν προαγορεύει ὁ προφήτης ἐν ἧ' τὸ πέρας ἤκειν φησὶ, τὴν τῶν Ἰουδαίων κατὰ Χριστοῦ τόλμαν· πλοκὴν δέ φησὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἁμαρτημάτων. Τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ καὶ οἱ Ἀμορραῖοι ἐξωλοθρεύθησαν, ὅταν ἐπληρώθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ὅταν δέ τις ἁμαρτάνων πολλὰ ἐν τι μὴ ἁμαρτήσῃ, διότι τῆς μακροῦ 13.792 θυμίας ἀπολαύει τοῦ Θεοῦ, ἐὰν μετὰ ταῦτα κάκεῖνος προσθήσῃ τὸ ἁμάρτημα τοῖς προημαρτημένοις, εἰκότως λεχθεῖ ἂν ἐπ' αὐτῷ· Κακία μία, κακία ἰδοῦ πάρεστι, ἰδοῦ ἤκει ἡ πλοκὴ ἐπὶ σέ. Ἦνθησεν ἡ ῥάβδος. Τάχα ἐπειδὴ μετὰ τὰς παιδεύσεις αἱ εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ ἀναλάμπουσιν, ἂν θεῖν λέγεται ἡ ῥάβδος τῆς ἐκ τῆς διορθώσεως τοῦ παιδευομένου εὐεργεσίας. Καὶ ἐν τῷ Ἠσαΐα δὲ μία τῶν περὶ Χριστοῦ προφητειῶν οὕτως ἔχει· Καὶ ἐξελεύσεται ἡ ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ, καὶ ἂν θοὸς ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται. Ἦντινα καὶ προφήτης της νομίζω δηλοῖ, διὰ μὲν τῆς ῥάβδου τοῦ σωτηρίου λόγου τὸ ἐπιπληκτικὸν καὶ κολαστικὸν τῶν ἀκουόντων, ὅτε ἐλέγχονται· διὰ δὲ τοῦ ἄνθους τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ἐπιπλήξεως. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ὅτε αἰσθάνεται ὑπὸ ῥάβδου θείας πληττόμενος, πειράσθω, διὰ τοῦ ὑπομένειν καὶ εὐαρεστεῖσθαι τοῖς ἅπαν τῶσιν, ἄνθος ποιεῖσθαι πρὸς τὴν ῥάβδον. Ὅρα εἰ τοῦ δύναται σύμβολον εἶναι ἢ τοῦ Ἀαρὼν ῥάβδος μετὰ πολὺν χρόνον ἐν ᾧ εἶχεν αὐτὴν βλαστήσασα καὶ καρπὸν ἐνηνοχῖα· οἶονεὶ γὰρ ῥάβδος Θεοῦ ἐκεῖνη, ὡς γέγραπται· Καὶ τὴν ῥάβδον τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ λήψη· ἦντινα ὁ ἐνεγκὼν ὃν δεῖ τρόπον ῥάβδον φέρειν Θεοῦ, ὕστερον οὐ μόνον ἄνθος, ἀλλὰ καὶ καρπὸν ὅψεται ἐν

αὐτῷ, ὥστε ἄξιον αὐτὸν γενέσθαι καὶ τοῦ ἀπο κεῖσθαι εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἀγίων ἐν τῇ τοῦ μαρτυρίου σκηνῇ. Ὅτι ὄρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος. Ἐκλέλοιπε γὰρ ἡ προφητεία μετὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίαν. Κα λῶς δέ, Εἰς ἅπαν τὸ πλῆθος· ἐπειδὴ λῆμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονε. Καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ. Ἐὰν ἅγιός τις ἦ, κρατήσῃ ὧν κρατεῖν δεῖ, καὶ περιέσται οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ τῷ ὀφθαλμῷ τῆς ἰδίας ζωῆς, ὅς ἐστιν ὁ νοῦς, ἐν ᾧ τὴν ἐν τῷ ἀληθεῖ ζωὴν βλέπομεν, καὶ περιγινόμεθα πάντων τῶν ἀντιπαλαιόντων ἡμῖν. Σαλπύσατε σάλπιγγι. Ἐπὶ πλεῖον περὶ σάλπιγγος διειλήφαμεν ἐξετάζοντες τὸ, Σαλπύσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλ λαγησόμεθα· καὶ ἵνα μὴ παλιλλογησώμεν, οὐ προσ διατρίβομεν τῷ τόπῳ· μόνον δὲ ὑπομνήσεως χάριν λεκτέον ὅτι, εἴπερ μεῖζόν ἐστι τὸ κρίνειν τὰ σύμ παντα τοῦ κρίνειν τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ, ἢ κρίνειν τοὺς ἀγγέλους, ἢ κρίνειν τὸν κόσμον εἰρημέ νον ἐν τῷ· Καθήσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνων κρίνον τες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ· Ἀγγέλους κρινοῦμεν· ἔν τε τῷ· Ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος· ἀσκητέον ὑπὲρ τοῦ κρίναι τὰ σύμ παντα σαλπύσαι τῇ σάλπιγγι. Ζητητέον οὖν τὴν σάλπιγγα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μεγάλην παροξυντικὴν τοῦ Θεοῦ φωνὴν τῶν στρατιωτῶν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν κατὰ τῶν πολεμίων ἀγῶνα, ὁποῖα εἰκὸς ἦν χρῆσθαι τοὺς ἀπο στόλους τοσοῦτον τὰ φρονήματα διεγείροντας διὰ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος ἐπὶ τὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀγῶνα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐν ἄλ λοις παρεθέμεθα, σάλπιγγες παραλαμβάνονται, καὶ 13.793 ταύτας ἀναληπτέον, ἵνα προτρεψώμεθα δι' αὐτῶν τοὺς καθαρὸς καὶ ἀληθεῖς Ἰσραηλίτας ἐπὶ τὸ ἐορτάζειν τὰς ἑορτὰς Κυρίου. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ἀκουέτω τοῦ· Ἐν σάλπιγγι ὑψώσον τὴν φωνὴν σου· καί· Σαλπύσατε ἐν νεομηνία σάλπιγγι, ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. Ἀλλὰ μὴ ἔμπροσθεν ἡμῶν σαλπύσωμεν, ὡς οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσι· Μὴ σαλπύσης γὰρ, φησὶ, ἔμ προσθέν σου· ἀλλ' ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ νόμον ποιήσαντες ἑαυτοῖς τὰς λογικὰς ἐλατὰς ἀργυρᾶς σάλπιγγας ἐν ἔξει ἀποτελεστικῇ θείων φωνῶν καὶ λόγων πολεμῖν καὶ ἐορτάζειν διδασκόντων, ἵνα οὕτω κρίνειν τὰ σύμ παντα δυνηθῶμεν. Καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα. Τάχα τοῦ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασι πένθους σύμβολον ἢ τοιαύτη λέξις. Ὡσπερ γὰρ εἰσὶν οἱ ποιοῦσι φαλάκρωμα ἐπὶ νεκρῷ, οὕτως οἱ αἰσχυρόμενοι ἐπὶ τοῖς ἰδίοις πταίσμα σιν, ἀποθέμενοι τὸν κόσμον τῆς νοητῆς αὐτῶν κεφαλῆς, καὶ ξυράμενοι, φοροῦσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ σημεῖον τοῦ πένθους. Τοῖς δὲ ἀγίοις οὐδὲν οἰκεῖον πρὸς ἐχθροὺς ἔχουσιν ἐνομοθέτησεν ὁ νόμος μὴ ποιεῖν φαλάκρωμα ἐπὶ νεκρῷ, ὅτι, φησὶν, ἅγιος εἶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Καὶ εἰσελεύσονται ἐπ' αὐτὰ ἀφυλάκτως. Νομ στέον μαιίνεσθαι τὰ Ἅγια ὑπὸ τῶν μαιινόντων τὴν ἐπισκοπὴν καὶ εἰσερχομένων ἀφυλάκτως ἐπὶ τὰ τοιαῦτα. Οἷον ἀφυλάκτως λεκτέον εἰσερχεσθαι εἰς τὰ ἅγια τῆς ἐκκλησίας, εἰ μετὰ μίξιν ἀδιαφόρως τις ἔχων πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ ἀκαθαρσίαν ἐπιδῶν ἑαυτὸν ἐπεύχεσθαι τῷ τῆς εὐχαριστίας ἄρτῳ. Βεβηλοῖ γὰρ ὁ τοιοῦτος τὰ ἅγια καὶ ποιεῖ φουρμόν. Οὐαὶ ἐπὶ οὐαί. Πρῶτον μὲν οὐαὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦτῳ κατ' αὐτὸ τὸ εἶναι αὐτὸν μοχθηρὸν, καὶ ἀσεβεῖν, καὶ μὴ ἔχειν τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ Θεοῦ· δευτέρον δὲ οὐαὶ κατὰ τὰς μετὰ τὸν βίον τοῦτον κολάσεις. Ἀγγελία δὲ ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται, ἴσως τὸ μετὰ τοὺς προφήτας πολλὰ περὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἀπειλήσαντας εὐαγ γελικὸν κήρυγμα τηλαυγῶς τὰ περὶ γεέννης καὶ τῶν ἄλλων ἀτελευτήτων βασάνων διεξιόν. Καὶ ζητηθήσεται ὄρασις. Ἐπᾶν, ἐντυγχάνοντες τοῖς προφητικοῖς λόγοις καὶ τοῖς νομίμοις μυστηρίοις, μὴ βλέπομεν τίνες αἱ τῶν προφητῶν ὄρασεις καὶ τί τοῦ νόμου τὸ βούλημα, τῷ καὶ τοὺς ἀυχοῦντας τὴν τοῦ Θεοῦ ἱερωσύνην οὐ μόνον παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπολλύναι τὸν ἀληθῆ τοῦ νόμου νοῦν, τότε πληρωθῆ σεται τὸ Ζητηθήσεται ὄρασις ἐκ προφήτου. Ἀλλὰ φθάσαι δεῖ ἐπὶ τὸ εὐρεῖν τὴν ζητουμένην ὄρασιν ἐκ τοῦ προφήτου. Εἰ δὲ καὶ ἐξ ἱερέως ἀπώλετό ποτε νόμος, ζητεῖ πως εὐρεῖν διὰ τε τοῦ νοεῖν καὶ ποιεῖν ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον, ἵνα καὶ ἄλλους χειραγωγῆσῃ ἐπὶ τῇ

τηρήσει αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ δὲ μὴ ἱκανοὶ συμβουλεύειν, μηδὲ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τὰ δέοντα σκοπεῖν προκαθέζονται, λεκτέον ὅτι ἀπώλετο βουλή ἐκ πρεσβυτέρων. Καὶ ὁ ἄρχων ἐνδύσεται ἀφανισμόν, εἰ μὴ ἐν δύσεται τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ἀντιστῆναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου. Πᾶς γὰρ ἁμαρτάνων ἄρχων ἀφανισμόν ἐνδύσεται· καὶ αἱ χεῖρες δὲ τοῦ λαοῦ ἐκλύονται, ὅταν ὑδαρῆς καὶ ἄτακτος καὶ ἐκλελυμένη ἔσται ἡ πολιτεία τοῦ 13.796 λαοῦ. Ἐπὶ δὲ τῆ ἰσχύϊ τοῦ Θεοῦ χρήσεται, τοῦ εἶναι λαὸς γῆς, καὶ γίνεται λαὸς οὐρανοῦ, ζητῶν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Καὶ βουλή ἐκ πρεσβυτέρων. Οὐδὲ ἀνθρωπίνη βουλή ἔσται αὐτοῖς εἰς ὄνησιν, φησὶν, οὐδὲ ἕξουσί τι συμβούλευμα χρηστόν. Ὁ βασιλεὺς πενήθει καὶ ὁ ἄρχων. Τὸ, Ὁ βασιλεὺς πενήθει, συνήθως ἰστορήται, τάχα διὰ τὸν Σωτῆρα οὐκ ἂν νομισθέντα πενήθειν, οὐχ ἔρμηνευσαντων τῶν Ἑβδομήκοντα τὸ ῥητόν, ἢ μὴ εὐρηκότων τότε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὴν λέξιν. Οὐδὲ ἄτοπον, σωζομένου καὶ τοῦ ῥητοῦ, πενήθειν λέγειν καὶ τὸν βασιλέα, εἶγε ἔκλαυσεν ὁ Σωτῆρ ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς. Καὶ τοῖς κρίμασι τοῦ ἡμαρτηκότος κρίνει τὸν πταίσαντα ὁ Θεός, εἶπερ ἀληθὲς τὸ, Ὡς κρίνετε, κριθήσθε· καὶ τὸ, Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράττετε ὡς κρίνων. ΚΕΦ. Η΄. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ ἐμὴ χεῖρ Κυρίου. Ἐν τισὶ δὲ γέγραπται, Χεῖρ Κυρίου Κυρίου. Καί γε ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν, ὅτι πολλαχοῦ τὸ ἐκφωνούμενον ἐν τῇ Κύριος φωνῇ τὸ σεβάσιμον παρ' Ἑβραίοις ἐστὶν ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὃ τι περ οὐ ταχέως προφέρονται. Πλήν ἔσθ' ὅτε τὸ κύριος τάσσεται καὶ ἐπὶ τῶν δούλων κυρίου. Ἐνθα οὖν κεῖται τὸ, Κύριος Κύριος, χρή εἶδέναι, ὅτι τὸ μὲν ἕτερον οἶονεὶ τὸ κύριον ὄνομα καὶ ἀρρήτὸν ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· τὸ δὲ λοιπὸν τὸ, Κύριος, Ἑβραίοις Ἀδωναΐ, ἐπὶ τοῦ Κυρίου τάσσουσιν, ὅτε μὲν προφερόμενοι τὴν φωνὴν ἐπὶ τοῦ ἀρρήτου ὀνόματος, ὅτε δὲ οἶονεὶ ἐπὶ τοῦ Κυρίου τῶν δούλων. Τὸ οὖν Ἀδωναΐ Κύριος τῷ νοήσαντι τὰ εἰρημένα περὶ τοῦ ἀρρήτου ὀνόματος οὐδὲν διαφέρει τοῦ Κυρίου, ὡς ἐκδεδώκαμεν. Καὶ ἀνέλαβέ με τῆς κορυφῆς μου. Πλειόνων οὐ σῶν καὶ τῶν ἐσωτέρων πυλῶν, καὶ τῆς μὲν βλεπούσης πρὸς νότον, τῆς δὲ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἄλλης πρὸς δυσμὰς, ἄγεται ἐπὶ τὴν βλέπουσαν πρὸς βορρᾶν, ἵν' ἐκεῖθεν ἀναβλέψας ἴδῃ τὰ ἐπιφερόμενα κατὰ τῶν ἐν τῷ βορειοτικῷ τούτῳ κόσμῳ ἁμαρτανόντων. Εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλοι κόσμοι ἐν τῇ γῆ, ὡς δείκνυσι μὲν καὶ τὰ μαθήματα· φησὶ δὲ καὶ ὁ Κλήμης· Ὡκεανὸς ἀπέρατος ἀνθρώποις, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι τοσαύταις διαταγαῖς τοῦ Δεσπότη διοικοῦνται. Καὶ ἐπεὶ πολλὰ αἱ ἁμαρτίαι εἰσὶ τῶν ἐν τῷ προειρημένῳ πρὸς βορρᾶν κόσμῳ, διὰ τοῦτο ἐστὶ πρὸς τοῖς προθύροις πύλης τῆς προτέρας τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν στήλη τῆς εἰκόνης τοῦ ζήλου, ὃν ζηλοῖ ὁ λέγων· Ἐγὼ Θεὸς ζηλωτῆς. Καὶ διὰ τούτου γε ζήλου τοὺς διὰ τὴν κακίαν ἀπαλλοτριωτάτους ἰδιοποιεῖται κτώμενος αὐτούς. Παρὰ μὲν οὖν ἀνθρώποις οὐχ ὁ πρωτότυπός ἐστι ζήλος, ἀλλ' εἰκὼν τοῦ ζήλου ἐνεργούσα ἢ οἰκονομοῦσα τὰς κολάσεις. Ἐν δὲ τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ οὐκ ἔστιν εἰκὼν ζήλου, ἀλλ' αὐτόζηλος. Ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς αὐτοὶ ποιοῦν 13.797 σι. Ποιοῦσιν εἶδωλα οἱ ἁμαρτάνοντες πρεσβύτεροι ἔνδον ἑαυτῶν κατασκευάζοντες διὰ μὲν τοῦ τῆς κακίας ἰοῦ πᾶσαν ὁμοίωσιν ἔρπετοῦ, διὰ δὲ τῆς ἀκολάστου ἐπιθυμίας πᾶσαν ὁμοίωσιν κτήνους. Εἰ δὲ καὶ ψευδοδοξῆσαιεν περὶ τῶν θείων, μάταια βδελύγματα κατασκευάζουσι· πᾶν γὰρ τὸ περὶ τῶν θείων ψεῦδος, ἅτε ἀσεβὲς τυγχάνον, καὶ μάταιόν ἐστι βδελύγμα. Εἰσὶ δὲ τινες, τοὺς, ἵν' οὕτως εἶπω, τοίχους τοῦ οἴκου τῆς ψυχῆς ὅλους διαγεγραμμένους ἔχοντες πάσῃ ὁμοίωσει ἔρπετοῦ καὶ κτήνους, καὶ ματαίοις βδελύγμασι, καὶ τούτοις δουλεύοντες, καὶ ὡς θεοῖς θύοντες καὶ θυμιῶντες, ὥστε τὴν ἀτμίδα τοῦ θυμιάματος ἀναβαίνειν, τουτέστι τὸ περὶ αὐτῶν θαῦμα ὑψόμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐγγράφουσι δὲ ταῦτα ταῖς διανοαῖς αὐτῶν κύκλῳ, μηδένα κενὸν καταλείποντες κακῶν ἐν αὐτοῖς τόπον, ὡς δι' ὅλον εἶναι

γεγραμμένον τοῖς κακοῖς, καὶ τὸν ἱερὸν τὸν ἔβδο μάδος κύκλον μετατεθεικέναι ἀπὸ τῶν ἀγίων ἐπὶ τὰ εἶδωλα, ὥστε καὶ τὴν οἰονεὶ βεβαιότητα ἐν τοῖς χεῖροσιν αὐτοῦς ἀναλαβεῖν. Τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ, Καὶ ἔβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου Ἰσραὴλ. Ὅτε δὲ ἡ διάνοια τοῦ προφήτου ὄρα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἐκάστου τῶν ἁμαρτανόντων ψυχῆς, εἰς ἀγομένη ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς βλέπει, καὶ ἔστι γε ὁπῆ τις καὶ ἴχνος ἐν τῷ λεγομένῳ τοίχῳ, δι' ἧς ἐπὶ πλεῖον ἐξεταζομένης καὶ τῷ ἐρευνῶντι λόγῳ ἐξορυττομένης, ὅλα δύναται βλέπειν ὁ ὑπὸ τοῦ θείου Πνεύματος πεφωτισμένος, βλέπων μετὰ τὴν ὁπῆν καὶ θύραν, δι' ἧς ἔστι τὸν αὐτὸν καὶ διεξελθεῖν τὸ νενοημένον. Φησὶ δὲ περὶ ταύτης τῆς θύρας ἐν τῇ Ἰωάννου Ἀποκαλύψει ὡς ἐν ἐκάστῳ τυγχανούσης καὶ ὁ Σωτὴρ Ἰδοῦ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἂν τις ἀνοίγῃ μοι, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ. Διότι εἶπον· Ἐγκαταλέλοιπεν ὁ Κύριος. Οὐκ ἦν περὶ τινα ἕνα ποτὲ ἐναποτεταγμένον τόπον, ἀλλὰ περὶ τὸν ἐκάστου κοιτῶνα τὰ ἐωραμένα· καὶ οἱ τῶνά γε τὸν κρυπτόν, ἔθους ὄντος τῇ Γραφῇ τὰ κατὰ τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κρυπτόν καλεῖν, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ταμειῶν. Τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ, Εἴσελθε εἰς τὸ ταμειῶν σου· καὶ τό· Ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. Οὐ μακρὰν δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ὁ λεγόμενος κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος. Πιθανῶς τερον δὲ ἐστὶ καὶ περὶ τούτου τοῦ κρυπτοῦ τοὺς ἁμαρτανόντας ὑπονοεῖν, ὡς ὁρῶν οὐχ ὄρα αὐτοὺς ὁ Κύριος. Δύναται δὲ τὸ, Ἐγκαταλέλοιπεν ὁ Κύριος τὴν γῆν, λέγεσθαι ὑπὸ τῶν νομιζόντων τὴν θείαν πρόνοιαν μὴ διήκειν καὶ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ. Εἰσὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῶν οὐρανίων καὶ αἰθερίων οὐκ ἀφείλον τὴν Πρόνοιαν δυσωπηθέντες τὴν ἐν ἐκείνοις τάξιν· ἀπὸ δὲ τῆς γῆς περιεῖλον αὐτὴν καὶ [τὴν θείαν] δύναμιν, λέγοντες τὸ, Ἐγκαταλέλοιπε Κύριος τὴν γῆν. Θρηνοῦσαι τὸ Θαμμούζ. Τὸν λεγόμενον παρ' Ἑλλήσιν Ἄδωνιν, Θαμμούζ φασὶ καλεῖσθαι παρ' Ἑβραίοις καὶ Σύροις. Ὡς οὖν ἐπὶ τῇ λέξει, ἐωρῶντο αἱ γυναῖκες ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου βλεπούσης πρὸς βορρᾶν καθήμεναι καὶ κατὰ τι ἔθνη 13.800 κόν ἔθος τῶν ἔξω τῆς θεοσεβείας θυρῶν θρηνοῦσαι τὸν Θαμμούζ· δοκοῦσι γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν τελετάς τινας ποιεῖν, πρῶτον μὲν ὅτι θρηνοῦσιν αὐτὸν ὡς τεθνηκότα· δεῦτερον δὲ ὅτι χαίρουσιν ἐπ' αὐτῷ ὡς ἀπὸ νεκρῶν ἀναστάντι. Οἱ δὲ περὶ τὴν ἀναγωγὴν τῶν Ἑλληνικῶν μύθων δεινοὶ καὶ μυθικῆς νομιζομένης θεολογίας, φασὶ τὸν Ἄδωνιν σύμβολον εἶναι τῶν τῆς γῆς καρπῶν, θρηνουμένων μὲν ὅτε σπεῖρονται, ἀνισταμένων δὲ, καὶ διὰ τοῦτο χαίρειν ποιοῦντων τοὺς γεωργοὺς ὅτε φύονται. Ἡγοῦμαι τοίνυν σύμβολον εἶναι τὰς θρηνοῦσας τὸν Θαμμούζ τῶν τὰ τοῦ κόσμου νομιζόμενα ἀγαθὰ καὶ τοὺς σωματικούς καρπούς ποθοῦντων, καὶ πέρα τῶν ὑλικῶν καὶ αἰσθητῶν μηδὲν ἐπισταμένων, λυποῦμένων μὲν ἐπὶ τῇ τούτων στερήσει, ἡδομένων δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτῶν καὶ τῇ τῶν τοιούτων κτήσει. Γυναικῶδες δὲ εἶναι τὰς ψυχὰς εὐλόγως ἂν πάντες οἱ τοιοῦτοι νομίζοιεν. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου. Ἐξεταστέον τί τὸ, Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου. Οὐ γὰρ εἴρηται, Οὐ φείσομαι. Ἡγοῦμαι τοίνυν τὴν ἐνορατικὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, οἰονεὶ ἀτενίζουσαν τοῖς τὸ νοητὸν ὑπὸ τινος πονηροῦ συνειδότητος μεμολυσμένοις, κολάζειν αὐτούς· ἐπεὶπερ Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ ἐστὶ καταναλίσκον· καταναλίσκον δὲ δηλονότι τὰ κακίαν ὑποστάντα. Καὶ ὅτε ταῦτα ἐνεργεῖ, οὐ πεφεισμένως ἐνεργεῖ κατὰ τῶν χειρόνων, τῷ οὕτω μὴ φείδεσθαι τῶν οἷς συμβέβηκε τοιαῦτα. Οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. Σημαίνει ἐνταῦθα, ὅτι ἔλεος ὁ ἐπὶ διαβόλου νοούμενος εἴρηται· ὄντινα ὠρίσαντο οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ λύπην εἶναι ἐπὶ τῇ τοῦ πλησίον δυσπραγίᾳ· καὶ φασὶ μὴ δεῖν ἱατρὸν ἢ δικαστὴν τοῦτον τὸν ἔλεον ἐλεεῖν, μήποτε, συγχυθέντες ὑπὸ τῆς ἐπὶ τὸ οὕτως ἐλεεῖν ἐναγούσης λύπης, ἐμποδισθῶσιν ἀποδοῦναι τὸ ἱατρικὸν ἢ τὸ δικαστικὸν συμφερόντως τῷ θεραπευομένῳ ἢ τῷ δικαζομένῳ ἔργον. ΚΕΦ. Θ'. Καὶ ζῶνη σαφείρου ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. Ἄντι μὲν γε τοῦ ζώνην σαφείρου ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, κάστω γραμματέως Ἀκύλας καὶ

Θεοδοτίων παρατεθείκασι, τὴν Ἑβραϊκὴν, ὡς οἶμαι, λέξιν τὴν ῥήσαντες· οὐδὲ γὰρ ἠγοῦμαι παρ' Ἑλλησι σημαίνει σθαι διὰ τῆς κάστω φωνῆς πινακίδιον γραφέως ἔχειν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. Τῶν δὲ Ἑβραίων τις ἔλεγε, τὸ καλούμενον καλαμάριον, τουτέστι κάστω. Καὶ δὸς σημεῖον. Οἱ μὲν Ἑβδομήκοντα τῷ ἐν δεδυμένῳ φασὶ τὸν ποδῆρη προστετάχθαι ὑπὸ τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, σημεῖον δοῦναι ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν καταστεναζόντων καὶ ὀδυνωμένων· ὁ δὲ Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων φασί· Σημείωσις τοῦ Θαῦ ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν στεναζόντων καὶ τῶν κατοδυνωμένων. Πυνθανομένων δὲ τῶν Ἑβραίων εἶτι πάτριον περὶ τοῦ Θαῦ ἔχοιεν λέγειν μάθημα, ταῦτα ἠκούσαμεν· τινὸς μὲν φάσκοντος, ὅτι τὸ Θαῦ ἐν τοῖς παρ' Ἑβραίοις κβ' στοιχείοις ἐστὶ τὸ τελευταῖον ὡς πρὸς τὴν παρ' αὐτοῖς τάξιν γραμμάτων. Τὸ τελευταῖον οὖν εἴληπται στοιχεῖον εἰς παράστασιν τῆς τε 13.801 λειότητος τῶν διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀρετὴν στεναζόντων καὶ ὀδυνωμένων ἐπὶ τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐν τῷ λαῷ, καὶ συμπασχόντων τοῖς παρανομοῦσι. Δεύτερος δὲ ἔλεγε σύμβολον εἶναι τὸ Θαῦ τῶν τὸν νόμον τετηρηκότων· ἐπεὶπερ ὁ νόμος παρ' Ἑβραίοις Θωρὰ καλεῖται, καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ στοιχεῖόν ἐστὶ τὸ Θαῦ· καὶ σύμβολον εἶναι τῶν κατὰ τὸν νόμον βεβιωκότων. Τρίτος δὲ τις φάσκων, τῶν καὶ εἰς τὸν Χριστὸν πεπιστευκότων, ἔλεγε τὰ ἀρχαῖα στοιχεῖα ἐμφερῆ ἔχειν τὸ Θαῦ τῷ τοῦ σταυροῦ χαρακτήρι, καὶ προφητεύεσθαι περὶ τοῦ γενομένου ἐν Χριστιανοῖς ἐπὶ τοῦ μετ' ὧπου σημείου· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ πεπιστευκότες πάντες οὐτινοσοῦν προκαταρχόμενοι πράγματος, καὶ μάλιστα ἢ εὐχῶν ἢ ἀγίων ἀναγνωσμάτων. Ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν. Ἄντι τοῦ λαῶν, αἱμάτων οἱ λοιποὶ πεποιήκασι· καὶ ἔστι παρ' αὐτοῖς σαφές, πάντων τῶν πρὸς θάνατον ἀμαρτανόντων πληρουμένων αἱμάτων, διὰ τοῦ πλήθους τῶν πρὸς θάνατον ἀμαρτανόντων. Καὶ ἐὰν δὲ ἦ τὸ παρά τοῖς Ἑβδομήκοντα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν, ἐρεῖ τὰ πολλὰ καὶ ἀλλόφυλα καὶ ξένα τῆς θεότητος ἐγγὺ νόμενα ἡμῖν δόγματα εἶναι, οὐ λαὸν, ἀλλὰ πολλοὺς ἀσυμφώνους λαοὺς. Μήποτε δὲ ἀμαρτημάτα ἐστὶ, τὸ τὴν γῆν δέον πεπληρῶσθαι καρπῶν, ἐτέραν οὐσαν παρὰ τὴν πόλιν, τούτων μὲν εἶναι κενὴν, ἔχειν δὲ τοὺς καταλείποντας τὴν πόλιν λαὸν ἢ καὶ τὰς πόλεις. Μεμεγάλυνται δὲ σφοδρότερον ἢ ἀδικία ἔθλους Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα τῷ καὶ τὴν πόλιν πεπληρῶσθαι ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας. Ἔχομεν δὲ ἐν ἑαυτοῖς καὶ γῆν ἣν χρὴ γεωργεῖν, καὶ πόλιν ἣν δεῖ οἰκοδομεῖν, εἴπερ ἐσμὲν Θεοῦ γεωργία, Θεοῦ οἰκοδομή. Ὡν δὲ οὐκ ἐπιμέλεται, ἀλλὰ μόνον ἔχει λαοὺς καὶ ἀδικίαν, τούτων ἢ ἀδικία μεμεγάλυνται σφόδρα μόνον· ὧν δὲ οὐπω μεμεγάλυνται, ἄλλο δέει ἐπὶ τὸ μεγαλύνεσθαι· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἀκαθαρσίας. Πλὴν αἰτία τοῦ ταῦτα γεγονέναι ἐστὶ τὸ ὑπολαμβάνειν, ὅτι οὐ φθάνει ἡ Πρόνοια ἐπὶ τὰ ἐν τῇ γῆ. Εἶπε γὰρ, Ἐγκαταλέλοιπε Κύριος τὴν γῆν· οὐκ ἐφορᾷ ὁ Κύριος. ΚΕΦ. Ι'. Ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῶν. Οὐ θρόνον δὲ, ἀλλ' ὁμοίωμα θρόνου ὄρα ὁ προφήτης· ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω φησὶν οὐ τὴν δόξαν Κυρίου ὄραν, ἀλλ' ὁμοίωμα δόξης Κυρίου, λέγων· Αὕτη ἡ ὄρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης Κυρίου. Καὶ οὐ θαυμαστόν εἰ οἱ μηδέπω προσώπων πρὸς πρόσωπον τὰ πράγματα κατανοεῖν δυνάμενοι πάντων ἐκείνων ὁμοιώματα βλέπουσιν, ὅτε ἀξιοῦνται τοῦ θεωρεῖν. Νομίζω δὲ, ὅτι καὶ ἐνύπνια περὶ τῶν βασιλειῶν μέχρι τῆς συντελείας καὶ τῆς ἀναστάσεως βλέπων Δανιὴλ ἐν φαντασίᾳ ἐγένετο δεικνυμένων ὁμοιωμάτων αὐτῷ. Οὕτω κατὰ ἕνα τις βλέπων, τυπουμένου αὐτῷ τοῦ ἡγεμοῦ νικοῦ ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ Πνεύματος, ὁμοιώματά τινα φαντάζεται, συμβολικὰ τῶν ἀληθινῶν· μὴ συγχωρούσης τῆς ἀνακεκραμένης πάχει καὶ γεῶδει σῶματι ψυχῆς τρανέστερον καὶ σαφέστερόν τι θεωρῆ 13.804 σαι. Σημειωτέον δὲ νῦν, ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐκ ἀνενδέδυτο ποδῆρη, ἀλλὰ στολὴν. Ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλεν ἀκούειν, Εἴσελθε εἰς τὸ μέσον τῶν τροχῶν ὑποκάτω τῶν χερουβὶμ, καὶ πλησον τὰς χεῖράς σου ἀνθράκων πυρός, ἔδει αὐτὸν ἰλαρώτερον ἀμφιέννυσθαι, καὶ θαίρειν μέλλοντα τὴν, καθὼς εἶπεν ἐν τοῖς πρὸ τούτου, πεπληρωμένην πόλιν ἀνδρῶν. ΚΕΦ. ΙΑ'. Οἱ λέγοντες· Οὐχὶ προσφάτως

ῶκοδόμηνται αἱ οἰκίαι. Ὁ νοῦς τοῦ προκειμένου τοιοῦτός ἐστιν· Οὗτοι, φησὶ, λέγουσι, νεωστὶ ὀρῶντες ἀπὸ τῆς προγε νομένης αἰχμαλωσίας οἰκοδομηθεῖσαν τὴν πόλιν, ὅτι, εἰ καὶ προσφάτως ῶκοδόμηνται αἱ οἰκίαι, ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη ἔοικε λέβητι πεπληρωμένῳ νεκρῶν πε ριχομένων ὑπ' αὐτοῦ. Τῶν δὲ ἐν τῷ λέβητι κρεῶν λόγον ἐπέχομεν ἡμεῖς, τοῦ τῶν Βαβυλωνίων πυρὸς περικειμένου ἡμῖν, ὡς μὴ δύνασθαι ἡμᾶς φυγεῖν ἀπὸ τῆς φλογὸς τοῦ τῶν πολεμίων πυρός. Ἄλλ' οὐκ ἄλη θές ἐστι, φησὶν, ὃ εἰρήκατε. Ὅτι μεγάλη γὰρ ἡ πόλις ἐστὶν ὃ λέβης ἠληθεύσατε· οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ὑμεῖς τὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς κρέα· οἱ γὰρ νεκροὶ οὐς ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐπατάξατε, οὗτοι εἰσι τὰ κρέα· ἡ δὲ πόλις ὃ λέβης. Ὑμεῖς δὲ οὐ μενεῖτε ἐν τῇ πόλει· ἐξώσω γὰρ ὑμᾶς. Οὐκοῦν ἡ πόλις εἰ ἄλλοις ἐστὶν εἰς λέβητα, ἀλλ' οὐχ ὑμῖν· καὶ εἰ ἔσονταί τινες ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα, ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς. Κρινῶ γὰρ ὑμᾶς, πρὸς αὐτοῖς τοῖς ἄκροις γενομένους τῶν τοῦ Ἰσραὴλ ὀρέων· τοσ αὐτὰ μου ἐπάγοντος ὑμῖν, ὅπως καὶ ὕστερον ἐπι γνῶτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. ΚΕΦ. ΙΓ'. Προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφῆτας τοῦ Ἰσραὴλ. Προφήται εἰσιν οἱ καλῶς διακονοῦντες τῷ λόγῳ τῆς διδασκαλίας, καὶ προφητεύοντες τὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. Ψευδοπροφήται εἰσιν οἱ χρη ματίζοντες τὰ ἀπὸ τῆς ἀδοκίμου καρδίας αὐτῶν, καὶ ὅσα ἢ ἐναντία δύναμις ὑπαγορεύει. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅσα περὶ προφητῶν ἰστόρηται ἢ ψευδοπροφητῶν, λαμβάνονται εἰς πάντας διδασκάλους καὶ ψευδοδιδασκάλους, ὄρατους καὶ ἀοράτους. Τοῦ αὐτοῦ. Ὁ ἀπὸ καρδίας λαλῶν ἔξω τοῦ θείου Πνεύματός ἐστι ψευδοπροφήτης. Οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν! Ὁ πορευόμενος ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοῖς θελήμασι τῆς ψυχῆς ἀκολουθεῖ· ὃ πορευόμενος ὀπίσω τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὀπίσω Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ποιῶν αὐτοῦ τὰ θελήματα. Τοῦ αὐτοῦ. Τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν ὃ Ἀπόστολος λέγει· Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι τῷ νοί. Καὶ ζητήσεις εἰ ἐν τὰ ἀμφοτέρα, ἢ οὐ· καὶ τί ταῦτα. Οἱ προφήται σου, Ἰσραὴλ, ὡς ἀλώπεκες. Τοῦτο τὸ γένος, μᾶλλον δὲ τὸ ζῶον, πανοῦργόν ἐστι καὶ θη ριῶδες καὶ ἄγριον· καὶ οὐ μόνον εἰς τὸν κακὸν καὶ πανοῦργον καὶ ὑπουλον ἄνθρωπον λαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅμοια πνεύματα. Καὶ οὗτοι γὰρ ἐνεργοῦσι τὰ 13.805 ἴδια εἰς τὴν ἔρημον ἀπὸ Θεοῦ ψυχὴν καὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. Ζήτει δὲ καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ ζώου. Οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι. Τὸ ἀβέβαιον καὶ ψεῦδος καὶ ἀδύναμον ἠνίξατο ἐν τούτῳ. Καὶ συνήγαγον τὰ ποίμνια. Τοὺς αἰρετικούς ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν· τὰ κτηνώδη δόγματα ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. Οὐκ ἀνέστησαν ἐν πολέμῳ. Οὐκ ἀνέστησαν σὺν Χριστῷ, διότι οὐ συνετάφησαν αὐτῷ οἱ λέγοντες καὶ βλέποντες ἡμέραν Κυρίου ψευδῆ. Οὐχὶ ὄρασιν ψευδῆ ἐωράκατε; Ὅρασις ψευδῆς ἐστὶ τὰ κατὰ ψεῦδος νοούμενα δόγματα. Ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονταί. Διάφοροι παρὰ Κυρίου αἱ παιδεῖαι. Ἔστι παιδεία ἢ λεγομένη ἐν κρίσει, καὶ ἔστι παιδεία ἢ λεγομένη ἐν θυμῷ. Οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου Ἰσραὴλ ἔσονταί, Ἐξαλειφθήσονται γὰρ ἐκ βίβλου ζώντων. Καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται. Ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ δηλονότι. Διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ εἶδητε. Τουτέστιν, Οὐ μὴ συγχωρήσω εὐδοωθῆναι ὑμᾶς, ἵνα τὸ ἐξῆς πλη ρωθῆ. ΚΕΦ. ΙΔ'. Εἰ ἀποκρινόμενος ἀποκριθῶ αὐτοῖς. Εἰ ἀποκρι νόμενος ἀποκριθήσομαι αὐτοῖς, κρίσιν ἐξ ὑμῶν· ἦτοι ἐκ τοῦ προφήτου λαμβάνει ὁ Θεός· ἢ δῆλόν φησιν ἀποκρίνεσθαι αὐτοῖς τοῖς τοιοῦτοις· ὅθεν ὑπερνικῶν τὴν κρίσιν, ἐπαγγέλλεται ἀποκρίνεσθαι ὡς ἐλεήμων. Ὅς ἂν θῆ τὰ διανοήματα αὐτοῦ. Ἐν τούτοις διδάσκει πῶς δεῖ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι τὰ προσφῶ ρως συναρμοστέα, καὶ μὴ ὡς ἔτυχε· καὶ ὅτι αὐτὸς Κύριός ἐστιν ὃ ἀποκρινόμενος διὰ τοῦ προφήτου. Ἐγὼ Κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν αὐτοῖς, ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ Διάνοια αὐτοῦ. Τουτέστιν, ἀκολουθεῖ, τέρπεται, κεκόλληται. Διὰ δὲ ταῦτα τοιαῦτα, ἅτινα παρέχει πρόφασιν τοῖς χαύνοις καὶ ἐκλελυμένοις τῇ καρδίᾳ πλαγιάζειν ἀπὸ Θεοῦ. Ἄλλ' ὅμως εἰ καὶ τοιοῦτοί εἰσι, καὶ τοιοῦτοις ἔχεται αὐτῶν ἡ καρδιά· ἐπειδὴ δὲ ἤθελον πυθέσθαι παρὰ Κυρίου,

ἀποκρίνεται αὐ τοῖς διὰ τοῦ προφήτου, ὡς χρήζουσιν ἐπιστροφῆς, λέγων· Ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε, καὶ τὰ ἐξῆς. Γῆ, ἢ ἐὰν ἀμάρτη. Ἔθος τῆ θείᾳ Γραφῇ πολλά κίς ὀνομάζειν τὸ οἶκημα ἦτοι τὴν κατάστασιν εἰς πρόσωπον τῶν οἰκούντων· καὶ πάλιν τοὺς οἰκούντας εἰς πρόσωπον τοῦ οἰκήματος. Ἐὰν οὖν γῆ ἀμάρτη, τοὺς γηίνους διὰ τῆς γῆς ὠνόμασε· δι' ἣν αἰτίαν ἐξολοθρευθήσεται ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπος καὶ κτῆνος. Καὶ ἄλλως ἡ γῆνὴ ἔξις ἐὰν ἀμάρτη (πέφυκε γὰρ αὕτη ἀμαρτεῖν), ἐξολοθρευθήσεται ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπος καὶ κτῆνος· ὁ κτηνώδης ἄνθρωπος καὶ ὁ λογι κώτερος ἄνθρωπος. Οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν τὴν γῆν ταύτην ἢν πατοῦμεν εἶναι λογικὴν, καὶ αὐτὴν ἀμαρτάνειν, ὡς τινες ἐφαντάσθησαν. Εἰ γὰρ τοῦτο δῶσο 13.808 μεν, ὦρα τὰ πάντα λέγειν ἔμψυχα, καὶ συνηγορεῖν τοῖς τὰς μετεμψυχώσεις εἰσάγουσι. Καὶ συντρίψω αὐτῆς στήριγμα ἄρτου. Ἄντι τοῦ· Κατὰ τὴν ἀδικίαν τιμωρηθήσονται. Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ γῆ ἡμῶν ἢ ἀμαρτάνουσα, ὁ ἔξω ἄνθρωπος κολάζεται τῷ αἰσθητῷ λιμῷ· καὶ ὁ ἔσω ἄνθρωπος κολάζεται τῷ νοητῷ λιμῷ, τῆ στερήσει τοῦ πνευματικοῦ ἄρτου. Ἀγωνίαν ὑπομένει καὶ ὁ ἔξω, καὶ ὁ ἔσω· καὶ ὅσα ὑπομένει ὁ ἔξω κατὰ τὸ αἰσθητὸν, τοσαῦτα ὑπομένει καὶ ὁ ἔσω κατὰ τὸ νοητόν. Τοῦ αὐτοῦ. Λέγεται καὶ ἡ ἐκάστου ἡμῶν ψυχὴ γῆ· ἢ μὲν παράδεισον γῆ ἔχουσα, ἢ δὲ ἀκάνθας· ἢ δὲ καλὴ λέγεται, ἢ δὲ πονηρά. Καὶ ταῦτα δηλοῖ ἢ πα ραβολὴ τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, Νῶε, Ἰὼβ, Δανιήλ. Πρόσωπά ἐστι τῶν ἀγίων τούτων λαμβανόμενα, πᾶς ὃς ἐὰν μὴ φθειρῆ τὸν βίον ἑαυτοῦ ἐπὶ γῆς, οὐ ποιούμενος ὄλος τῆ σαρκὶ διὰ τοῦ ποιεῖν αὐτὸν τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ὥστε χρηματίσαι αὐτὸν ὄλον σάρκα, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς φωστὴρ ἐν κόσμῳ, ἐπέχων λόγον ζωῆς ἐν μέσῳ γε νεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης, ὥστε χρηματίσαι πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν, ὅτι, Σὲ εἶδον δίκαιον μόνον ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Πᾶς οὖν ὁ τοιοῦτος Νῶε ἐστι, καὶ τὰ ἱστορούμενα ἐπ' ἐκείνου ἀνάγεται καὶ ἐπὶ τοῦτον· τῆ γὰρ καταστάσει γεγόνασιν ἴσοι ἀμφοτέροι, ὥστε χρηματίσαι αὐτοὺς Νῶε. Τοῦ αὐτοῦ. Πᾶς ὃς ἐὰν θῆ ἐπὶ τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ μὴ μιανθῆναι ἐν τοῖς βρώμασι καὶ τοῖς πόμασι τοῦ νοητοῦ Ναβουχοδονόσορ, ἀλλὰ κακῶσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ νηστεύει ἐν τῇ Βαβυλῶνι ταύτῃ διὰ τὴν γινῶσιν τῆς ἀληθείας, ὁ τοιοῦτος Δανιήλ ἐστι, καὶ τὰ ἱστορούμενα ἐπ' ἐκείνου ἀρμόσει καὶ ἐπὶ τούτῳ λέγεσθαι· μία γὰρ κατάστασις, καὶ τῆς αὐτῆς ἔξεως οἱ ἀμφοτέροι, ὡς καλεῖσθαι αὐτοὺς Δανιήλ. Τοῦ αὐτοῦ. Πᾶς ὃς ἐὰν ᾗ ἄμεμπτος ἐν βίῳ, ἀληθινὸς ἐν θεοσεβείᾳ, ὥστε ἀπέχεσθαι αὐτὸν ἀπὸ κακοῦ παντός, ὥστε παραζηλοῦσθαι ἐπ' αὐτῷ τὸν διάβολον, καὶ πάντα γενικὸν πειρασμὸν ἐπαγαγεῖν αὐτῷ ἐν πειρασμοῖς, καὶ οὐκ ὀκλάσῃ ἕως λόγου χειλέων· ὁ τοιοῦτος Ἰὼβ ἐστι, καὶ τὰ ἱστορούμενα ἐπ' ἐκείνῳ ἀρμόσει καὶ ἐπὶ τούτῳ. Ἀμφοτέροι γὰρ ἴσοι ἐν μιᾷ ἔξει ἐν Κυρίῳ, καὶ Ἰὼβ κληθήσονται ἀμφοτέροι. Εἰ υἱοὶ καὶ θυγατέρες σωθήσονται. Υἱοὺς ἔχει ὁ Δανιήλ κατὰ τὴν αὐτὴν πνευματικὴν γενεάν, οὓς ἐγέννησεν ἢ προφητεία αὐτοῦ· υἱοὺς γὰρ σαρκικὸς οὐκ ἔσχεν· εὐνοῦχος γὰρ ἦν, ὡς φασί. Καὶ δῆλον· ὑπὸ τούτων γὰρ παρεδόθη τῷ ἀρχιενούχῳ. Ἐὰν οὖν οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνδρες, Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιήλ, εὐρεθῶσιν ἐν τῇ ἀμαρτούσῃ γῆ, οὗτοι ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται· ὡσεὶ ἔλεγε· Καὶ ἐὰν εὐρεθῶσιν ὡς Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιήλ. Ἐὰν υἱοὶ καὶ θυγατέρες ὑπολειφθῶσιν. Ἄντι τοῦ, οὐχ ὑπολειφθήσονται. Αὐτοὶ μόνοι Νῶε, καὶ Δανιήλ, καὶ Ἰὼβ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσσονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν, τὰς ἰδίας δηλονότι· ἔστι γὰρ καὶ 13.809 ἀλλαχοῦ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς τοιοῦτον εἶδος φράσεως, ἄρνησιν ἔχον πρόδηλον, ὡς τὸ εἰρημένον τῷ Ἠλία πρὸς τὸν Ἀχαάβ· Ζῆ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὧπὲρ ἐσμεν ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἐπὶ τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς ἀνά πᾶσαν γῆν ἔσται. Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἐν τῷ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίῳ, ὅτι, Ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ. Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον· τουτέστιν οὐ δοθήσεται. Καὶ τὸ ἐν Ψαλμοῖς εἰρημένον τούτοις ὅμοιον· Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν. Ἄντι γὰρ τοῦ, οὐκ

είσελεύσονται, εἴρηται. Οὗτοι ἐξάγουσιν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Τοῦτο κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον· Εἰ ἐκεῖνοις, φησὶ, μίαν ἐκδίκησιν ἠπειλημένοις οὐκ ἀρκήσουσι Νῶε καὶ Δα νιῆλ καὶ Ἰὼβ, οὗτοι δυνήσονται, τῶν τεσσάρων ἐκ δικήσεων ἐπαγομένων, ἐξαγαγεῖν τοῦ ὀλέθρου υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας; Ἴδου αὐτοὶ ἐκπορεύονται πρὸς ὑμᾶς τοὺς προαιχμαλωτισθέντας, καὶ τῆ παρα θέσει τῶν ἐπελθόντων αὐτοῖς κακῶν ὑμεῖς παρακληθῆσεσθε ἥττονα πολλὰ παθόντες. ΚΕΦ. ΙΕ'. Τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις δρυμοῦ. Ξύλα δρυ μοῦ κάκει τὰ ἄγρια νοητέον, πεύκην, καὶ τὰ ὅμοια. Συγκρίναι δὲ βούλεται διὰ τούτου πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη τὸν Ἰσραὴλ, ὡς ἄμπελον γεωργίας ἀπολαύσαντα νόμου, ἱερέων καὶ προφητῶν ἐπαγγελίας, καὶ ναοῦ ἁγίου, καὶ πολλῶν τῶν θαυμάτων, αὐτομάτου πυρὸς ἀναλίσκοντος τὰς θυσίας, φωνῆς φερομένης ἀπὸ τοῦ ἰλαστηρίου τῶν χερουβὶμ, καὶ ἐτέρων ὁμοίων. Ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται. Ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Ναβουχοδονόσορ ὅταν ἀνακληθῶσι, λήψεται αὐτοὺς ἐτέρα ἢ Οὐεσπασιανοῦ, ἦγουν διὰ Τίτου. Τὴν συνέχειαν τῶν συμφορῶν μηνύει. ΚΕΦ. Ι'. Καὶ οὐκ ἔδησαν τοὺς μαστοὺς σου. Ὁ ἐν πρώτῃ θεωρία γενόμενος οὐκ ἔξω τῆς σοφίας θηλάζει, ἀλλ' ἔνδον ἐξ αὐτῆς τρέφεται. Καλῶς οὖν εἶπόν τινες δύο μαστοὺς τὰς δύο Διαθήκας, ἀφ' ὧν θηλάζουσι τὰ νήπια· καὶ οἱ θηλάζοντες οὗτοί εἰσιν, ἀφ' ὧν κατηρτίσατο Κύριος αἶνον, τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητὴν. Οὐδὲ ἐφείσατο ὁ ὀφθαλμὸς σου. Τουτέστιν, οὐ συνεπάθησας ἑαυτῇ, φεισαμένη τοῦ ποιῆσαι κἂν ἐν τῶν προλεχθέντων, ἵνα κάμῃ κινήσης εἰς συμπάθειαν. Καὶ διῆλθον καὶ διὰ σοῦ. Ὁ Θεὸς ἀπαθὴς ἐστίν, ὡς καὶ ἄτρεπτος, καὶ ἄκτιστος. Ποικίλαι δὲ αὐτοῦ αἱ πρόνοιαι κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν οἰκονομουμένων· πάντων γὰρ ἐστὶ ποιητῆς· ὡς τινὰς μὲν εἶναι οἰκονομίας θυμοειδεῖς, τὰς δὲ ζηλοτυποειδεῖς· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πνευματικοῖς δούλοις εἶναι οἰκονομίας χάριτος, καὶ δόξης, καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἐκ τοῦ ἐνὸς καὶ ἀτρέπτου, καὶ ἀπαθοῦς καὶ παντοδυνάμου Θεοῦ. 13.812 Τοῦ αὐτοῦ. Συμπάσχει ὁ Θεὸς τῷ ἐλεῆσαι· οὐ γὰρ ἄσπλαγχνος ὁ Θεός. Καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι. Τῷ λουτρῷ καὶ τῇ χάριτι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῷ ἁγιοποιῶ λόγῳ. Καὶ ἔχρισά σε ἐν ἐλαίῳ. Χρῖσμα ἐστὶν ἐνοίκησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν γνώσει τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα. Ἐνδυμά ἐστὶ ποικίλον ἢ ἐκ τῶν ποικίλων ἀρετῶν κοσμουμένη ἔξις, ἐκ δογμάτων ἀληθείας καὶ πράξεως εὐσεβοῦς. Καὶ ὑπέδυσά σε ὑάκινθον. Ὑάκινθον καθαρὸν τὴν κίνησιν ἐκόσμησεν, ἀποδύσας ἐξ αὐτῆς τὴν ἐπισαχθεῖσαν νεκρότητα. Ἔστι δὲ καὶ τοῦ παντὸς βίου σύμβολον. Τοῦ αὐτοῦ. Δύναται δὲ τις καὶ ἐπὶ ψυχῆς αὐτὰ ἀρμόσαι, ὑπόδημα λέγων τὸ ἀπαραπόδιστον τῶν ἔργων· τὴν δὲ ζώνην, τὸ ἀσφαλίζεσθαι τῆς διανοίας τὰ βουλευμάτα· περιβόλαιον δὲ, τὸ κάτω νεύοντα ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἐστηκέναι· τὰ δὲ ψέλλια, τὸ μὴ τι τῶν ἀτόπων πράττειν· κάθεμα δὲ, τὴν ἐπὶ τῷ καλῷ παρῆρησίαν· τροχίσκους δὲ, τὴν περὶ τὸν νόμον εὐπειθειαν· στέφανον δὲ καυχίσεως, τὴν τοῦ Θεοῦ ἐπαγγελίαν, ἣν τοῖς κατορθοῦσιν ἀφώρισεν. Καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ. Σύμβολον τῆς ἀληθείας ἢ βύσσος πάντως καὶ τῆς ἀληθοῦς σωφροσύνης· ἀντὶ τοῦ, Ὡκειώσά σε, καθάπερ τινὰ γυναῖκα εὐτελεῖ ἀσχημόνως ἄζωστον περιάγειν. Τοῦ αὐτοῦ. Περιβόλαιον δὲ κάκει τὸ ἡμιφόριον. Τρίχαπτον δὲ κάκει τὸ ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένον. Τοῦ αὐτοῦ. Δίδωσιν ὁ Θεὸς ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας τῆς ψυχῆς, ἀφορμὰς τῶν ἀγαθῶν πράξεων, ὡς καὶ αὐτὰς τὰς πράξεις τῇ δυνάμει τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Σύμβολον γὰρ πράξεως τὰ ψέλλια. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐνώτιον ἐστὶ περὶ τὸν μυκτῆρα, ἢ εὐωδιστάτη τῶν μυστηρίων ἀληθῆς γνώσις. Τοῦ αὐτοῦ. Τροχίσκοι δὲ περὶ τὸ οὖς, οἷον ἐνώτιον μέγα χρυσοῦν, τὰ θεῖα λόγια, ἐξ ὧν ὁ νοῦς συγκροτεῖ ἑαυτῷ τὴν τῆς ἀληθείας γνώσιν. Τοῦ αὐτοῦ. Στέφανος καυχίσεως ἐστὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἔργον, δόγμασιν ἀληθείας τετελειωμένον. Τοῦ αὐτοῦ. Κόσμος ἐστὶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, ὁ ἐκ νοημάτων θείων καὶ λόγων ἱερῶν συνιστάμενος τῷ ἡγεμονικῷ. Τοῦ αὐτοῦ. Τρίχαπτά ἐστίν, οἷον ὡσεὶ ἔλεγε, σφόδρα ἰσχνὰ νοήματα, βαθέα, ἢ ποικίλα δὲ διὰ τὰ διάφορα εἶδη τῆς ἀρετῆς. Καὶ τὸ

θυμίαμα. Θυμίαμα καὶ ἔλαιόν ἐστιν ἢ μετὰ γνώσεως ἀναπεμπομένη προσευχὴ τῷ Θεῷ ἐκ τοῦ νοῦ, ἣ συνήδεται Θεός. Καὶ διήγαγες τὰ σκέλη σου παντὶ ἐν παρόδῳ. Τὴν κίνησιν τοῦ νοῦ ἠνίξατο διὰ τοῦ σκέλους, ἐν ᾧ ἐκινήθη εἰς πᾶσαν πάροδον. Πάροδος δὲ λέγεται, τὸ μὴ ὀδεῦον κατὰ τὴν ἀλήθειαν· ἢ γὰρ ἀλήθεια εἶπεν, ὅτι, Ἐγὼ εἶμι ἢ ὀδός. Πᾶν οὖν τὸ ἐξεναντίας νοοῦμε νον πάροδος λέγεται. Καὶ ἐξεπόρνευσας τρισσῶς. Ἄντι τοῦ, πολλαχοῦ· 13.813 οἱ γὰρ τρεῖς χρόνοι εἰς πάντα αἰῶνα παραλαμβάνονται. Σόδομα ἢ ἀδελφὴ σου. Σόδομα σύμβολον τῆς πρακτικῆς κακίας, ἥτοι τῆς διὰ σαρκὸς ἀμαρτίας. Αὕτη καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς. Θυγατέρες Σοδόμων εἰσὶ ψυχὰι μὴ μαθοῦσαι, ὅτι, Πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν τὸν ταπεινωθήσεται. Θυγατέρας δὲ αὐτῆς τὰς λοιπὰς λέγει πόλεις. Τηρῶν ἐν τῇ Γραφῇ τὴν διαφορὰν τῶν ἀμαρτημάτων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, τὸ ἀκρότατον τῆς κακίας ὑπερηφανία ἐστὶ, τὸ πάθος τοῦ ἀρχεκάκου· εἰς ἣν καὶ οἱ Σοδομίται φαίνονται· καὶ τοῦτο ζητεῖ. ΚΕΦ. ΙΖ'. Εἰπὸν δὲ πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ τὸν παραπικραίνοντα. Παραπικρασμός ἐστιν ἀμαρτία· πικρὰ γὰρ λέγεται τὰ ἐπίπονα. Ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ ἐστὶ σύμβολον τῆς γνώσεως, καὶ τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀρετῆς. Τὰ τρία ἐν ἐνὶ πρόσωπά ἐστιν. Ὁ ἐν ταύτῃ ὢν, καὶ τῇ ἀμαρτίᾳ ἐπιδουὺς ἑαυτὸν, τόπον ἐπεδέδωκε διαβόλῳ, τῷ νοητῷ Ναβουχοδονόσορ, ἐπιβῆναι κατ' αὐτοῦ, καὶ καθελεῖν τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ κύκλῳ (τὴν τῆς ἐγκρατείας ἀγωγὴν), διὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου, τοῦ ἀκρατοῦς βίου· καὶ παντελεῖ ἀίχμαλωσίαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, τῆς ἀρετῆς, ἄξει εἰς Βαβυλῶνα, καὶ φυτεύσει εἰς Χαναάν. Καὶ εἰσάξω αὐτὸν ἐν ἀρᾷ. Ὁ διάβολος εἰσάγων εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ, οὗς εἰσάγει, ἐν ἀρᾷ εἰσάγει· ἀρὰν γὰρ τὰς συνθήκας καὶ τὸν ὄρκον φησί. Ὅς ἠτίμωσε τὴν ἀρὰν μου. Ἀτιμάζει τις τὴν ἀρὰν τοῦ Θεοῦ ὁ μὴ ὑπομένων ἐν τῇ παιδείᾳ ἢ παραδίδωσιν ὁ Θεός, ἀλλὰ προσελθὼν τῇ ἐκ τῆς ἀμαρτίας ἀναπαύσει. Διὸ ὁ τοιοῦτος οὐκ ἐκφεύζεται. Καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων. Καὶ μετὰ ταῦτα λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων τῆς κέδρου. Μετὰ τὸ παιδευθῆναι τοὺς αὐτῇ παραδοθέντας, ἔσται τὰ προκειμένα. Κατὰ μὲν τὸ ῥητὸν τοῦ λαοῦ ἐκείνου τὴν ἐπιστροφὴν προφητεύει· τὰ δὲ ἐπίλεκτα τῆς κέδρου εἰσὶν οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ παραπλήσιοι, οἱ τὸ κατ' ἐκλογὴν σπέρμα· κατὰ δὲ τὴν ἀναγωγὴν, τὴν ἀνακαινισθεῖσαν διὰ τῆς παιδείας ἔξιν ἀγαθὴν φύσιν λέγει. Καταφυτεύσω ἐπ' ὄρος ὑψηλόν. Ὅρος ὑψηλόν ἐστὶν ἢ γνώσις τῆς ἀληθείας, ὁ Χριστός. Καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει μετεώρῳ· ὄρος μετεώρον ἐστὶν ὁ οὐράνιος τόπος, καὶ ἢ κατάλληλος ἔξις. Καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην. Τὴν Ἐκκλησίαν λέγει, καὶ τὸν κατ' αὐτὴν λόγον, ὑφ' ὃν ἀναπαύσονται ποτε τὰ ἀκάθαρτα ὄρνεα καὶ τὰ πετεινὰ τὰ ἀκάθαρτα. Τοῦ αὐτοῦ. Ὁ περωθεὶς ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ ἀναπαύσεται ὑπὸ τὴν μεγάλην κέδρον, τὴν φυτευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ. 13.816 Καὶ τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀποκαταστήσεται. Ἄπο καταστήσονται ἐπὶ τῷ Χριστῷ. Τούτῳ καταπαύσει ἢ προφητεία. Καὶ γινώσκονται πάντα τὰ ξύλα πεδίου, ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ξύλον ἐστὶ φύσις λογικὴ· πεδῖον ἐστὶν ἥτοι τὸ πλάτος τῶν λόγων, ἢ οἱ κατώτεροι τόποι. Ὁ ταπεινῶν ξύλον ὑψηλόν. Ξύλον ὑψηλόν ἐστὶν ὁ λαὸς ὑψωθεὶς κατ' ἀρετὴν ποτε· ὑψωθεὶς δὲ καὶ κατὰ κακίαν, δι' ἣν καὶ ἐταπεινώθη. Καὶ ὁ ὑψῶν ξύλον ταπεινόν. Ξύλον ταπεινὸν καὶ χαμαίζηλόν ἐστὶν ὁ λαὸς ἐθνῶν· ταπεινὸν ἐν ἀμαρτίαις· ταπεινόν, ὅτι κάτωθεν ἤρξεν, οἶονεὶ ἀπὸ παιδείας ἐπὶ τὸ ἄκρον ὑψωθήσεται κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. Καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρόν. Ξύλον χλωρόν ἐστὶ τὸ ζῶν ἐν ζωῇ δικαιοσύνης· ξύλον δὲ ξηρόν ἐστὶ τὸ ζῶν ἐν ζωῇ ἀμαρτίας· διὸ καὶ ξηραίνεται. Τοῦ αὐτοῦ. Ξύλον γὰρ ἐστὶ νοητὸν, φύσις λογικὴ, ἀπὸ μέσου ἀρξαμένη, μήπω ζῶσα ἐν δικαιοσύνῃ. ΚΕΦ. ΙΗ'. Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα. Διδάσκει ἐν τούτοις, ὅτι τὸ λεγόμενον ἐν τοῖς νόμοις τοῦ Ἰσραὴλ, ἀποδοῖ δοσθαὶ ἀμαρτίαν πατέρων ἐπὶ τέκνα, παραβολὴ ἐστὶ χρήζουσα συνοράσεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅμφαξ ἐστὶν ἢ ἀμαρτία ἢ παράνομος. Ὅμφαξ λέγεται, ὅτι ἐκ τῶν φυσικῶν ἡμῶν τὰς ἀφορμὰς ἔχουσα συνίσταται. Ὡσπερ φυσικῶς ὁ ὄμφαξ ἐκ τῆς

ἀμπέλου ἐστὶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἐὰν ὡς ἔλκουσιν αἱ φυσικαὶ κινήσεις ἀκολουθήσωμεν ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ, ὄμφακά ἐσμεν τρώγοντες. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅμφαξ ἐστὶν ἡ ἀμαρτία· αἰμῶδια σμός ἢ ἐν τῇ ἀμαρτία ἐστὶ δι' αὐτῆς νεκρότης· ὁδὸν τες, ἢ δύνამις τῆς ψυχῆς. Ἐὰν γένηται ἔτι λεγομένη ἢ παραβολή. Αἱ παραβολαὶ οὐ κατὰ τὰ πράγματα ἀκούονται, ἀλλὰ κατὰ ἀναγωγὴν. Ὁ εἰπὼν νόμος, ἀποδίδοσθαι ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, εἶπεν, ὅτι οὐκ ἀποθανοῦνται υἱοὶ ὑπὲρ πατέρων. Οὐκ ἔστι γὰρ ἄλλον ὑπὲρ ἄλλου, πατέρα ὑπὲρ υἱοῦ, ἢ ἀνάπαλιν, ἀπολαβεῖν ἀμαρτίας. Ἡ ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνουσα, αὐτὴ ἀποθανεῖται. Θνήσκει τῆς ἀμαρτίας, κατὰ στέρησιν τοῦ εἰπόντος· Ἐγὼ εἶμι ἢ ζωὴ. Ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος. Ἄνθρωπος ἐστὶ δίκαιος ποιῶν κρίμα, ὁ μὴδὲν ἀκρίτως ποιῶν, ἀλλὰ κεκριμένως ἐν δικαιοσύνῃ. Ἐπὶ τῶν ὁρέων οὐ φάγεται. Τὴν βρῶσιν ἐκείνην τὴν τῶν ὑψωμάτων, τῶν ἐπαιρομένων κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Ὅρη δὲ ἐστὶ νοητὰ, τασσόμενα ἐκ τῶν ἐναντίων, οἱ ταῦτα γεννήσαντες. Πρὸς τὰ εἶδωλα οἴκου Ἰσραὴλ. Κατὰ τὴν διὰ νοίαν τῶν παθῶν τὰ εἶδωλα λέγει. Πρὸς τὴν γυναῖκα ἐν ἀφένδρῳ οὔσαν. Τὰς τῆς καθάρσεως ἡμέρας· ἐκ τούτου κατὰ μέρος ἐθίζων εἰς σωφροσύνην ἀκροτάτην. 13.817 Τὸ ἀργύριον αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει. Τόκος λέγεται τὸ ἀδόμενον ἐπὶ ἀργυρίου· πλεονασμός ἐστὶ τὰ ἐπὶ τῶν λοιπῶν διδόμενα βρωμάτων ἢ πομάτων. Λοιμός ἐστὶν ὁ λυμαινόμενος, οἶνονεὶ ὁ ἄρπαξ, ἄδικος, καταπίνων πάντα. Καὶ χέοντα αἶμα. Αἶμα ἐστὶ σύμβολον ζωτικῆς δυνάμεως ψυχῆς. Καὶ πτωχὸν καὶ πένητα. Πλούσιον οὐ δύναται καταδυναστεῦσαι ὁ λοιμός. Λύτρον γὰρ ψυχῆς ἀνθρώπου, ὁ ἴδιος πλοῦτος· πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν. Πλούσιός ἐστὶν ὁ πλουτῶν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, ἐν λόγῳ Θεοῦ, καὶ ἐν πάσῃ γνώσει. Καὶ εἰς τὰ εἶδωλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Πάντα τὰ ἀναπεπλασμένα εἶδωλά εἰσι. Τιθέασιν δὲ ταῦτα ἐν ἀποκρύφῳ οἱ αἰρετικοί. Ἐὰν δὲ γεννήσῃ υἱόν. Ἡ γένεσις ἡμῶν κατὰ σάρκα οὔσα· ταύτης καὶ πατέρας καὶ μητέρας ἔχομεν. Οὐ γὰρ ἐστὶ ψυχῆς μήτηρ ἢ πατήρ· ταύτης γὰρ ὁ Θεὸς μόνος ἐστὶ ποιητῆς καὶ πατήρ, καὶ τοῦτο δι' ἰσχυρῶν ὁ Θεὸς λέγει, ὅτι, Πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσι· καὶ ἐκάστη ψυχὴ ἰδίαν ὑπόστασιν ἔχει, ἐν τῷ ἰδίῳ λόγῳ ἰσταμένη, καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ. Καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἄλλην ὑπὲρ ἄλλης τὰς ἀμαρτίας ἀποτίνειν. Ἐν τῷ παραπτώματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσε. Πάντα τὰ παραπτώματα ἐν παράπτωμα λέγει· καὶ πάλιν τὸ ἐν τὰ πολλὰ εἰκονίζεται. Καὶ παρέπεσε παράπτωμα ἐκεῖνος ὁ λαὸς, ἀποκτείνας τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Παραπίπτει δὲ ὁ καθείς, ἀπολλύων τὸν λόγον εἰς ἀλογίαν. Οὐ κατορθοῖ ὁδὸς Κυρίου. Ἰσραὴλ λέγουσιν, ὅταν ἴδωσι τὰ ἔθνη εἰσερχόμενα. Οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατορθοῖ; Ἐφ' ὑμῖν ἐστίν. Ἀπορρίψατε ἀσεβείας ὑμῶν ἀφ' ἑαυτῶν. Καὶ ποιήσατε ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν. Καὶ πῶς τοῦτο γενήσεται; Ἐὰν ἐκδυσώμεθα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσώμεθα τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν. Ὅταν ἀναβῶμεν ἀπὸ τῶν γῆινων πραγμάτων εἰς τὸ ἀνώγειν τὸ μέγα τὸ σεσαρωμένον ἀπὸ πάσης κακίας, καὶ κεκοσμημένον δὲ καὶ ἐστρωμένον τελείᾳ ἀρετῇ, καὶ ἐορτάσωμεν μετὰ Ἰησοῦ, λαβόντες τὸ ποτήριον τῆς καινῆς Διαθήκης, καὶ τὸν τύπον τοῦ σώματος αὐτοῦ ποιούμενοι ἐν τῷ θνητῷ ἡμῶν σώματι διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ. ΚΕΦ. ΙΘ'. Τί ἡ μήτηρ σου σκύμνος ζῶν ἐν μέσῳ λεόντων; Τροπολογεῖται εἰς λέοντα, εἰς ἕκαστον θηρίον κατὰ τὴν ἕξιν τὸ λογικόν, καὶ εἰς πᾶν ζῶον καὶ ἐρπετόν. Τοῦ αὐτοῦ. Μητέρα τοῦ λέοντος ἠνίκατο τοῦ ἄρχοντος Ἰσραὴλ συναγωγὴν· ἥτις καὶ αὐτὴ ἀπεθηριώθη ἐν πολλοῖς, καὶ μάλιστα ὅτε ἔδωκε τὴν φωνὴν αὐτῆς ἐπὶ τὸν Δεσπότην αὐτῆς, λέγουσα· Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Τοῦ αὐτοῦ. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν διαφέρεται 13.820 ρουσι, μᾶλλον δὲ καὶ χεῖρους εἰσὶ θηρίων τῇ ὁμοιότητι καὶ τῇ ἀπανθρωπίᾳ· οἷος ἦν καὶ οὗτος ὁ λεγόμενος ἄρχων τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ἠφάνισε γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυώματος αὐτοῦ. Οὗτος ὁ δεύτερος λέων οὐ μόνον πράξει ἀσεβείας ἦν λέων λυμεῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ σύμβολόν ἐστι τῶν ἐν τοῖς ἀσε

βεστάτοις αὐτοῦ δόγμασιν ἐρημούντων τὴν γῆν καὶ τοὺς οἰκοῦντας αὐτήν. Σύμβολον οὖν εἰσιν οὗτοι οἱ λέοντες τῶν τῆς Ἱερουσαλήμ βασιλέων κατὰ τὸ αἰσθητόν· τοῦ μὲν πρώτου παραδοθέντος εἰς Αἴγυπτον· τοῦ δὲ δευτέρου, ὡς ἀσεβεστέρου, εἰς Βαβυλώνα. Ἐχει δὲ καὶ τὴν ἀναγωγὴν τοῖς δυναμένοις θεωρῆσαι. Τοιαῦτα δὲ πάσχουσι καὶ οἱ ἀσεβεῖς αἰρετικοὶ, οἱ μὴ φυλάσσοντες τὸν λόγον, ἀλλὰ καταπατοῦντες· οἱ μὲν παραδιδόμενοι ἐνταῦθα τοῖς νοητοῖς Αἰγυπτίοις, οἱ δὲ ἢ ἐνταῦθα ἢ μετὰ τὴν ἔξοδον τῶ νοητῶ Ναβουχο δονόσορ. ΚΕΦ. Κ'. Καὶ ἔδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ. Τίνα δὲ ἦν ταῦτα ἢ τὸ ἀποκτεῖνον γράμμα τοῦ νόμου, καὶ ἡ διαθήκη τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λιθίνους, καὶ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως; Ἀμφότερα οὖν διὰ τῆς αὐτῆς προστάσσεται φωνῆς, τό τε γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα· ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὸ γράμμα προστάγματα οὐ δεῖ ποιεῖν· τὰ δὲ κατὰ τὸ πνεῦμα, ποιητέον. Ὅτι τὸ δὲ τοιοῦτον ἀνέγκλητόν ἐστι, καὶ βεβηλοῖ τινα τῶν προσταγμάτων, μανθάνομεν οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου τῆς καινῆς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος δῆλον, ἐκ τοῦ τοὺς μὲν ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸν Σάββατον βεβηλοῦντας ἀναιτίους εἶναι, καὶ ἐν Σαββάτῳ περιτέμεσθαι ἄνθρωπον· ἐνὸς μὲν λυομένου νόμου, ἐνὸς δὲ τηρουμένου· καὶ ἐκ τοῦ τὸν τε Δαυΐδ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ βεβρωκέναι ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, οὓς οὐκ ἐξῆν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις· καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίωμα γεγονέναι ἐν τε τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐν τῷ ναῶ τῶν χερουβίμ· καὶ ὑπὸ Μωϋσέως ὁμοίωμα κατασκευάσθαι ὄψεως χαλκοῦ. ΚΕΦ. ΚΒ'. Ἴδου γεγονάσι μοι οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμειγμένοι πάντες. Κάθηται Κύριος ἐν μέσῳ τῆς Ἱερουσαλήμ χωνεύων τοὺς ἀναμειγμένους ἀργυρίῳ καὶ κασσιτέρῳ, καὶ χαλκῷ καὶ μολίβδῳ, καὶ αἰτιάται τοὺς ἔχοντας ὕλην εὐτελεῖ περὶ ἑαυτοὺς, καὶ λέγει· Ἄρ γύριον ἀναμειγμένον ἐγενήθησαν. Ὅταν γὰρ τῇ κτίσει τοῦ Θεοῦ τῇ καλῇ ἐπεισηγάγομεν ἐκ τῆς κακίας ἡμῶν τὰ φαῦλα, μόλιβδον ἐπεισηγάγομεν καὶ χαλκὸν, καὶ κασσίτερον· τὴν κακὴν πρᾶξιν καὶ δόγματα ἀθείας, καὶ τὴν πρὸς τὸ σῶμα συμπάθειαν. Διὰ ταῦτα γὰρ χρεῖα τοῦ πυρός. ΚΕΦ. ΚΗ'. Πάντα λίθον χρηστὸν ἐνδέδεσαι. Δώδεκα λίθους εἶχεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὁ ἀρχιερεὺς κοσμοῦντας αὐτὸν τοῦ ἀρχιεραῖσθαι τῷ Θεῷ. Τούτους τοὺς λίθους ἐποικοδο 13.821 μετ' ὁ ἐνάρετος ἐπὶ τὸν ἀσάλευτον θεμέλιον, οὓς τὸ πῦρ κατακαῦσαι οὐκ ἰσχύει· ἐποικοδομεῖ δὲ τοῖς ἰδίους ὤμοις, τουτέστι πόνοις ἰδίους. Μέσον δὲ τούτων ὁ κεκτημένος ταῦτα ἔχει ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν τῆς δηλώσεως καὶ τὸν ἀληθείας λίθον τίμιον. Καὶ οἱ μὲν δώδεκα λίθοι λόγοι εἰσὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν οἷς λίθοις θεωρήσεις τὰ νοητὰ ξύλα τοῦ παραδείσου· καὶ τὸ μὲν ξύλον τῆς ζωῆς, ὃ ὁ κτησάμενος τυρωθήσεται τὴν κεφαλὴν τῷ ἀγιάσματι Κυρίου. Ἐκ τῶν τοιούτων ἀγίων λίθων συνεστήκεισαν αἱ πύλαι τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ πᾶσα ἡ Ἱερουσαλήμ· οὓς πάντας ἐνδεδύκει ὁ ἄρχων Τύρου ποτὲ, οὐ πόνοις ἰδίους, ἀλλὰ χάριτι, ὡς ὁ λόγος Ἱερουσαλήμ, καὶ ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐκ τούτων ἀπάντων πέπτωκεν, εἰπὼν ἐν καρδίᾳ· Ὅτι Θεός εἰμι· κατοικίας Θεοῦ κατώκηκα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. Καρδία ἐστὶ θαλάσσης οἱ βαθεῖς λόγοι τῶν βαθέων, τὰ ἐσώτατα τῶν ἐσωτάτων· ἐξ ἧς καρδίας καταπεσὼν ὁ ἐπὶ τούτῳ ἐπαρθεὶς κατεβλήθη εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν τὴν αἰσθητήν. Καὶ τοῦτο δὲ πάσχουσι καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τοῖς ἰδίους πόνοις ἐπαιρόμενοι. Σὺ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως. Ἀλήθεια σφραγίς ἐστὶ καὶ στέφανος κάλλους. Ὁ ἐν ταύτῃ ὢν ποιωθήσεται ἐν αὐτῇ· καὶ οἱ δεχόμενοι τὴν ἀλήθειαν γίνονται ἐν αὐτῇ. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίψά σε. Ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐρρίφη ὁ ῥιφεὶς ἐπὶ τὴν γῆν· ὢν τῷ ὑποδείγματι καὶ τῇ σκιᾷ ἐλάτρευον οἱ ἐν τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. Στήρισον τὸ πρόσωπόν σου. Ἡ θεία Γραφή, τὰ καθ' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους γενόμενα ἱστοροῦσα, παιδεύει ἡμᾶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, καὶ ὁδηγεῖ δὲ τὸν ἄκολουθῶντα ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς, καὶ ἀνάγει, καὶ ὑποδείκνυσιν ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰ νοητά. Καὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν γενομένων ὑποδείκνυσι τῷ πνεύματι τὰ γενόμενα ἐν

τοῖς πρὸ ἡμῶν· τοῖς ἔξω σαρκὸς λέγω. Μετὰ γὰρ τοῦ ἔχειν τὴν ἱστορίαν τὸν ἴδιον λόγον, οἷον τὸν παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις γενόμενον, ἔχει καὶ τὴν ἀναγωγὴν κατάλληλον ἐν τοῖς πρὸ ἡμῶν. ΚΕΦ. ΚΘ'. Ἐγὼ ἐπὶ σέ, Φαραῶ, βασιλεῦ Αἰγύπτου. Ὁ μὲν Φαραῶ ἦν μὲν ἀληθὴς ἀνθρωπος βασιλεὺς ταύτης τῆς Αἰγύπτου, τῆς παρὰ τὸν Νεῖλον ποταμόν· ὁ καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τότε θλίβων, καὶ τὰ βρέφη αὐτῶν πνίγων· ἐπέιχε δὲ λόγον τοῦ διαβόλου· καὶ ἕκαστος δὲ βασιλεὺς ἱστορούμενος ὅμοιος τούτῳ, τινὸς διαβολικῆς καὶ ἀποστατικῆς δυνάμεως ἐπέχει λόγον. Καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ, Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ σέ τὸν δράκοντα τὸν μέγαν, τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ τῷ ποταμῷ Αἰγύπτου, καὶ τὰ ἐξῆς. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔχει λόγον αἰσθη τῶς ἐπ' ἀνθρώπου λέγεσθαι. Τὸν λέγοντα· Ἐμοὶ εἰσὶν οἱ ποταμοί. Οὐ μόνον λέγει, οἱ ποταμοὶ ἐμοὶ εἰσὶ, κἀγὼ ἐποίησα αὐτούς, ἀλλὰ καὶ Κύριον ἐγκαθῆσθαι ἐν μέσῳ ποταμῶν αὐ τοῦ· οἵτινές εἰσὶν ἐκ κοιτίας τῶν συλλαβόντων αὐ 13.824 τοὺς, ἱκανοὶ ἐν ψευδολογίᾳ, ἐκπορευομένων εἰς θάνατον αἰώνιον τῶν ποτιζομένων ἀπ' αὐτῶν· οὐς, ἵνα μὴ πίνωνται, μεταβάλλει ὁ Θεὸς εἰς αἶμα, καὶ οὐ γέγραπται, ὅτι ἀποκατέστησεν αὐτούς εἰς ὕδωρ. Καὶ ἐγὼ δώσω παγίδα εἰς τὰς σιαγόνας σου. Παγίδας βάλλει ὁ Θεὸς εἰς τὰς σιαγόνας τοῦ δράκοντος, ἵνα, φιμώσας αὐτοῦ τὸ στόμα, καταργήσῃ δυσσεβῆ διδασκαλίαν, καὶ ἀνάξῃ ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς εἰς τὴν ξηράν. Καὶ προσκολλησῶ τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου. Ἰχθύες τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ εἰσὶ ποταμοῦ οἱ ἐν Αἰγυπτίοις καὶ σωματικοῖς παθήμασι διαζῆν δοκοῦντες. Οὗτοι γὰρ προσκολλῶνται ταῖς πτέρυξι τοῦ δράκοντος, καὶ ταῖς λεπίσιν αὐτοῦ, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Τοῦ αὐτοῦ. Ἰχθύες εἰσὶ κολλώμενοι εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ νοητοῦ Φαραῶ, τοῦ ἐν μέσῳ τῶν τῆς κακίας ποταμῶν, οἱ μαθητεύοντες τῇ κακίᾳ, καὶ ποτιζόμενοι ἐκ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὕδατος, καὶ συνενούμενοι τῷ δράκοντι ἐν τῇ ὑγρᾷ ἔξει, καὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ γινόμενοι. Ἄνθ' ὧν ἐγενήθη ῥάβδος καλαμίνη. Ὁ μὴ ἐπηρειδόμενος ῥάβδῳ ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, μηδὲ παιδεύμενος ῥάβδῳ ἣ ἐπισκέπτεται ὁ Θεὸς ἀνομίαν υἱῶν Δαυΐδ, μηδὲ ἀποστολικὴν ῥάβδῳ νοθετούμενος, ἀλλὰ λόγοις ψευδέσι καὶ διακένοις ἐπηρειδόμενος, ἐπηρείδεται ῥάβδῳ καλαμίνη, τῷ δράκοντι τῷ Φαραῶ. Καὶ ἀπολῶ ἀπὸ σοῦ ἄνθρωπον καὶ κτήνη. Ὡς ὁ Θεὸς ἔχει ἀνθρώπους καὶ κτήνη, οὐς σώζει· οὕτως καὶ ὁ δράκων ὁ Φαραῶ· οὐς ἀπολλύει ὁ Θεὸς, οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δράκοντος. Ἡ τάχα οἱ αὐτοὶ εἰσὶ σωτηρίαν ταύτην λαμβάνοντες, τῷ μηδέτι εἶναι τοῦ δράκοντος Φαραῶ. ΚΕΦ. Λ'. Πέρασ ἐθνῶν ἔσται. Πέρασ ἐθνῶν ἔστι Κυρίου χεῖρ ἐπὶ πᾶσαν Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν· καὶ τὰ μὲν πρὸς ἀνθρώπους ἐπὶ Αἰγυπτίους λέγεται, τὰ δὲ πρὸς τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις πρὸς τοὺς Αἰθίοπας. Καὶ ἦξει ἡ μάχαιρα ἐπὶ Αἰγυπτίους. Αἴγυπτος ἐν πολλοῖς νοεῖται ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἐπιγείου τούτου, ἐξ οὗ ἐξίστασιν οἱ ἀληθινοὶ Ἰσραηλῖται, καὶ ὀδεύουσιν ἐπὶ τὴν ἀγίαν γῆν. Καὶ συμπεσεῖται τὰ θεμέλια αὐτῆς. Καταστρέφει ὁ Θεὸς τὰ θεμέλια Αἰγύπτου ὡς ἀγαθὸς ἵνα μηδὲν μείνη Αἰγύπτιον οἰκοδόμημα· τὴν ἀμαρτίαν λέγω. Ὁ γὰρ Λόγος ἐκριζοῖ καὶ κατασκάπτει, καὶ ἀπολλύει τὴν κακίαν, καὶ οἰκοδομεῖ τὴν ἀρετὴν. Πέρσαι καὶ Κρήτες καὶ Λυδοὶ καὶ Λίβυες, καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου ἐν τῇ μαχαίρᾳ πεσοῦνται. Τίς δύναται ἕκαστον ἔθνος διηγῆσασθαι, καὶ ἀναγαγεῖν ἕκαστον ἐφ' ὃν δεῖ τρόπον 13.825 μοχθηρόν; Θεοῦ καὶ μόνου παρασχεῖν τὸν περὶ πάντων ἀληθῆ λόγον. Ἐρευνῶν τὸν ἐγκείμενον νοῦν τῇ Γραφῇ, αἶτει παρὰ Θεοῦ φωτισμόν. Ἀπὸ Μαγδωλοῦ ἕως Συήνης μαχαίρα πεσοῦνται. Μαγδωλά ἐστὶν ἀρχὴ τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τὰ ὄδε· Συήνη δὲ ἡ ἐσχάτη τῆς Αἰγύπτου, πλησίον εὐθὺ τῶν Αἰθιοπῶν. Οἱ Αἰγύπτιοι δὲ σύμβολόν εἰσὶ τῶν ἐν ἀμαρτίαις βιούντων ἀνθρώπων. Αἴγυπτος δὲ κόσμος ἐστὶν ὁ ἐν τῷ πονηρῷ κείμενος, ἡ κατάστασις τῆς κακίας. Συήνη δὲ καὶ Μαγδωλά ὄρια ἐστὶ τῆς Αἰγύπτου. Οἱ ἐν Συήνῃ οὖν οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς κακίας ὄντες ἀνθρωποι, οἰονεῖ ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. Πλὴν ὅμως πάντας τοὺς

Αἴγυπτιοὺς δεῖ κολασθῆναι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως ἐσχάτου. Πάντες οἱ οἰκοῦντες Αἴγυπτον, μᾶλλον δὲ ὄντες, κολασθήσονται ἐν αὐτῇ.